

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра педагогіки та психології

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІКИ МОЗАЇКИ В ДИТЯЧОМУ САДКУ

ПОЛКОВ МАГДАЛИНА ЧОБІВНА

Студентка IV-го курсу
Освітня програма: 012 Дошкільна освіта
Ступінь вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена Вченою радою ЗУІ
Протокол № 7 /27 жовтня 2020 року

Науковий керівник:

Коприва Аттіла Тиберійович
канд. мистецтвознавства, доцент

Консультант:

Гогола Золтан Стефанович
викладач

Завідувач кафедру:

Біда Олена Анатоліївна
доктор пед. наук, професор

Робота захищена на оцінку _____, «___» _____ 202_ року
Протокол № _____ / 2021

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ

Кафедра педагогіки та психології

Кваліфікаційна робота
ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІКИ МОЗАЇКИ В ДИТЯЧОМУ САДКУ

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Виконала: студентка ІV-го курсу

Полков Магдалина Чобівна

Освітня програма: 012 Дошкільна освіта

Науковий керівник:

Коприва Аттіла Тиберійович

канд. мистецтвознавства, доцент

Консультант:

Гогола Золтан Стефанович

викладач

Рецензент:

Кучай Тетяна Петрівна

доктор пед. наук, доцент

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Pedagógia és Pszichológia Tanszék

MOZAIK TECHNIKA ALKALMAZÁSA ÓVODÁBAN

Szakdolgozat

Képzési szint: alapképzés

Készítette: **Palkó Magdolna**

IV. évfolyamos hallgató

Képzési program: 012 Óvodapedagógia

Témavezető: **Kopriva Attila**

a művészetek kandidátusa, docens

Konzulens tanár: **Gogola Zoltán**

Recenzens: **Kucsáj Tetjana**

a ped. tud. doktora

Зміст

Вступ.....	6
I. РОЛЬ МИСТЕЦТВА У ВИХОВАННІ ДІТЕЙ.....	7
1.1 Художні цінності.....	7
1.2 Історія мистецтва мозаїки.....	10
1.2.1 Давньоримська мозаїка	11
1.2.2 Візантійська мозаїка.....	12
1.2.3 Мозаїка після "золотого віку"	12
II. ВИКОРИСТАННЯ МОЗАЇЧНОГО МИСТЕЦТВА НА ПРАКТИЦІ В ДИТЯЧОМУ САДКУ	14
2.1 Здійснення роботи з художньої праці на практиці	14
2.2 Чарівна мозаїка.....	17
III. Проведення практичного тижня в дитячому садку с. Шаланки.....	32
3.1 Понеділок	34
3.2 Вівторок.....	40
3.3 Середа	44
3.4 Четвер	51
3.5 П'ятниця.....	58
Висновки	66
Резюме	67
Список використаної літератури.....	68
Список ілюстрацій.....	70
Список таблиць	71
Додатки.....	72

Tartalom

Bevezető	6
I. A MŰVÉSZET SZEREPE A GYEREKEK NEVELÉSÉBEN.....	7
1.1 Művészeti értékek.....	7
1.2 Mozaikművészet története.....	10
1.2.1 Római mozaikok.....	11
1.2.2 A bizánci mozaik.....	12
1.2.3 A mozaik az „aranykor” után	12
II. MOZAIKMŰVÉSZET GYAKORLATA ÉS FELHASZNÁLÁSA AZ	
ÓVODÁBAN	14
2.1 Az ábrázoló és kézimunka tevékenységek gyakorlása.....	14
2.2 Mozaikvarázs.....	17
III. GYAKORLATI HÉT MEGVALÓSÍTÁSA A SALÁNKI ÓVODÁBAN.....	32
3.1 Hétfő.....	34
3.2 Kedd	40
3.3 Szerda	44
3.4 Csütörtök	51
3.5 Péntek	58
Összefoglalás.....	66
Ukrán nyelvű összefoglalás (Rezümé)	67
Hivatkozott irodalom.....	68
Ábrák jegyzéke.....	70
Táblázatok jegyzéke	71
Mellékletek.....	72

Bevezető

A művészet nélkülözhetetlen az emberi életben, amelyen keresztül kifejezhetjük érzéseinket, gondolatainkat és a körülöttünk lévő világról alkotott nézeteinket. A művészet felkelti az emberek szimpátiáját, fejleszti és tökéletesíti a szépérzékét, illetve formálja világképét.

A szakdolgozatom célja, hogy ismereteket szerezzek az óvodáskorú gyerekek művészeti és esztétikai nevelésének a személyiség fejlődésére gyakorolt hatásáról, valamint, hogy ez milyen szerepet játszik a képességek kibontakozásában, s miként hat a gyerekek fejlődésére. A művészet eszközei a rajzolás, mintázás, kézimunka, képalakítás, plasztikai munka, építés, környezetalakítás és a műalkotásokkal való találkozást, így a munkában az alábbiak taglalására is sor kerül.

Munkám során arra keresem a választ, hogy a művészet, beleértve a vizuális nevelést is, milyen módon tudja hatékonyan fejleszteni a gyermekek képességeit és készségeit játék- és gyakorló tevékenységek révén. Mindezt a mozaik technika bevonásával szeretném elérni.

A mozaik játékokkal kapcsolatos tevékenységek fejlesztő hatással vannak az óvodáskorú gyerekekre, ugyanis gondolkodásra és cselekvésre ösztönzi őket. Erre a célra nem csak a boltokban, készen megvásárolt mozaikos játékok alkalmasak, hanem a környezetünkben és természetből begyűjtött anyagok is, mint például: kavics, kagyló, papír, különböző magok, termések, tészták, gombok, gyöngyök stb. A munkában többek között ezeknek az anyagoknak az alkalmazását is bemutatom.

A munka három fő részből áll. Az első részben hangsúlyozom a művészet szerepét a gyerekek személyiségének kialakulásában, az érzelmeinek fejlesztésében. Ezen belül tájékozódhatunk a mozaik művészetről, annak gyökereit kutatva az egyes korok és tájak kultúrái között. A második részben a mozaik játék használati módjait mutatom be, konkrét példákon keresztül, továbbá a gyerekek egyéni képességeihez igazodva milyen területek fejleszthetők ez által. A harmadik részben pedig egy tematikus hét levezetése kerül bemutatásra, melyet a Salánki Óvoda és bölcsődében tartottam meg, ahol változatos készségfejlesztő tevékenységek megvalósítására kerül sor mozaik technika alkalmazásával. A gyerekekről készült felvételek szülői beleegyezéssel történtek (6. melléklet, 1.táblázat).

Szakdolgozatomat több szakirodalomra építettem, melyek közül legtöbbet Zsáky I., Nagy J., Németh M. és Novákné Cs. I. irodalmából merítettem.

I. A MŰVÉSZET SZEREPE A GYEREKEK NEVELÉSÉBEN

1.1 Művészeti értékek

A művészet akárcsak a régi időkben, úgy ma is fontos szerepet játszik a gyermek személyiségének kialakulásában, érzelmeinek fejlesztésében, a környezetéről, illetve természetéről alkotott elképzeléseik elmélyítésében.

A művészet szó esztétikai értelemmel bír, s széleskörűen elfogadott meghatározása alapján a valóság visszatükrözését jelenti. Ez a visszatükrözés az önkifejezés egyik eszköze, ami művész saját szemszögéből történik. A művészet fontossága abban rejlik, hogy esztétikai és morális értékeket ébreszt az emberben, s az érzelmekre hatva válik értelmezhetővé. Az ember szemén keresztül tapasztalható valóság (külső) utánzása mellett, a művészet számára fontos, hogy a dolgok belső lényegét is megörökítse, ezért nem feltétlenül a külső pontos visszaadása jelenti az igazi alkotást. A művészet több ággal is rendelkezik, ezek közül szeretnék néhányat megemlíteni: irodalom, zene, tánc, építészeti, szobrászati, festészeti stb. A pedagógiában a művészet, mint személyiségfejlesztő eszköz is fontossággal bír (Berényiné, 2017).

A művészetek további eszközeként tartjuk számon a rajzolást, mintázást, kézimunkát, képalakítást, a plasztikai munkákat, az építést és környezetalakítást, illetve a műalkotásokkal való találkozást is. Ezek összhangban a verssel, mesével, énekkel, zenével, mozgással és a környezetünk megismerésével, felbecsülhetetlenül hasznos személyiségfejlesztő eszközök lehetnek a gyerekek számára. Az említettek összehangolása a gyerekek élmény, képzelet és fantázia bázisára alapozva történik (Nagy et al., 1999). Zsáky et al. (1986) egy olyan nevelési rendszernek a fontosságát hangsúlyozza, amely nem csak egysíkú (racionális) nevelésen alapul, hanem arra ösztönzi a fiatalokat, hogy nyitottak legyenek a művészetre, illetve, ahol a képzelőerő fejlesztése elsőbbséget élvez.

A nevelési módszerek többsége hangsúlyozza a művészeti és az esztétikai nevelés fontosságát, aminek elsődleges célja az, hogy alkalmassá tegye a gyermeket a művészeti alkotások élvezésére, ugyanis az esztétikum által formálódik a gyermek személyisége. Általuk fejlődik még az alkotókészség, a jó ízlés, a pozitív erkölcsi tulajdonságok is. Az ilyen jellegű játékos és kreatív tevékenységeknek köszönhetően az ismeretek élményszerűvé és személyessé válnak, hozzájárulva a mélyebb megismeréshez, a kreativitás fejlődéséhez. A művészet és esztétika kiegészítik és erősítik egymás hatását, mivel mindkettő célja, hogy a művészetekről élményszerű ismereteket nyújtson, amelyek különböző képességek fejlesztéséhez járulnak hozzá, a harmonikus személyiség

kialakulásához. Az előzőekben kiemelt célkitűzések megerősítik a művészeti nevelés általi élményszerű tanulás fontosságát, hangsúlyozva a tapasztalatszerzés, problémamegoldás és az alkotás örömeiben megnyilvánuló ismeretszerzést. Fontosnak tartom megjegyezni, hogy csak azok az ismeretek válnak sajátjává, s a későbbiekben előhívhatóvá, amelynek élményhátterük van, ebben pedig nagy szerepet játszik a művészet (Berényiné, 2017).

Somodi (2012) úgy tartja, hogy a művészeti érzékek fejlesztése és az alkotásban megélt öröm életkori szükséglet a kisgyermek számára, így az egészséges személyiség formálásának alapvető feltétele. A művészetek hatásaira épülő nevelés segíti az alkotó megismerésre irányuló gondolkodás kibontakozását, élményalapú tevékenységeivel támaszul szolgál más terület ismeretanyagának elmélyítésében.

Tudjuk, hogy az esztétikai élmény és a művészi tevékenység oktató hatással van az emberekre, különösen a gyermekekre. A sikeres személyiségformáláshoz a pedagógusnak megfelelő szakmai ismerettel kell rendelkezniük, s minőségi időt kell biztosítani a fejlődéshez. A művészi tevékenység során a gyermek különböző alkotói tevékenységekben vesz részt. Ezen tevékenységek nemcsak a tárgyak világában, hanem az alkotó belső lényében és személyiségében is megtörténhet. A művészeti tevékenység tükör az oktató számára, mely során feltárulnak a gyermek rejtett személyiségvonásai (Berényiné, 2017).

Alapvető fontosságú, hogy művészeti, etikai és erkölcsi neveléssel, valamint különböző művészeti eszközökkel (költészet, színjátás, festészet, szobrászkodás) kell gazdagítanunk a gyermek belső világát, amiben a pedagógusok mellett a szülőknek is fontos szerepük van. A művészi tevékenységek nagy hatással vannak az észlelésre, érzékelésre, serkenti a fantázia működését, s egyúttal felkészíti a gyermeket a gondolkodásra és a komplexebb problémák megoldására. Tanítási szempontból nagyon fontos, hogy a gyerekek találkozzanak a legkülönbözőbb alkotásokkal: versekkel, mesékkel, rajzokkal, festményekkel, szobrokkal, zenei alkotásokkal stb. Mindezek nélkül az ember élete és jelleme jelentősen szegényebb lenne. Egy pedagógus munkája akkor teljesedik ki, ha rájön, hogy a művészet egyfajta élvezet a gyermekek számára (Berényiné, 2017).

Az művészeti nevelés nagyszerű segédeszköz az emberré válásban, elősegítve a gyerekek belső látásának fejlődését, illetve ösztönöz a szépségek felfedezésére. A művészet által fejlődik a gyermek belső látása is, lehetőség adva a saját belső világának és különféle művészi formáknak a felismerésére (Berényiné, 2017).

A valóság szemmel való észlelése következtében képet alkotunk elménkben, melyek kapcsolatot jelentenek a világgal. A megismerés előrehaladtával a minket körülvevő világ egyre több értelmet nyer, s képlátásunk fejlődése következtében elérjük, hogy a minket

körülvevő tárgyak kezdenek többet jelenteni önmaguknál. Ez a többlet évezredek óta ösztönzi a művészi kifejezést, s várhatóan még fogja is, míg létezik ember. Ahhoz, hogy ez a nevelésben is sikeres legyen mindenekelőtt azokról a jelentésről kell oktatnunk a gyerekeket, amely a tárgyak különböző tulajdonságaikból (alak, karakter, szín, arány), illetve a ránk gyakorolt hatásaiból (érzék, érzés, gondolkodás) fakadnak (Balogh et al., 1976; 160 old.).

Mind a tudomány és a művészet a valóság törvényszerűségeinek a megismerését, alapigazságainak feltárását szolgálja. A két megközelítési mód mégis különbözik egymástól. Az előbbi inkább logikai úton, az utóbbi az érzéki megismerés formájában közelíti meg a témakört. A tudomány jellegzetesen személytelenül tárja elénk a világ törvényszerűségeit, míg egy művészi alkotás rendkívül személyes és szubjektív élmény nyújt élvezője számára, hatva érzelmeinkre. Ezért is gyakorol olyan hatást a művészet tudatunkra, általa pedig társadalmunkra (Maksay, 1985).

Egy mű elkészítését nagyban befolyásolja az alkalmazott anyag, technika, amely az alkotás tárgya mellett, hozzájárul a kifejezés elmélyítéséhez. Minden festészeti módszer sajátos esztétikai jellemvonásai vannak. Ezért fontos, hogy egy művész tudjon alkalmazkodni az anyagok adottságaihoz és technikai korlátaihoz. Annak érdekében, hogy jobban átláthassuk a festészeti technikák sajátosságait, az alábbiakban ismertetésre kerül néhány ismertebb módszer (Maksay, 1985):

- A **freskó** (al fresco) az a falfestmény, ahol az alap friss és nedves vakolatra kerül felfestésre. Az alkalmazott porfestéket mésvízzel keverik össze. Azt fontos megjegyezni, hogy a freskó színei kevésbé mélyek, mint az olajfestményeké, ugyanis a mész halványabbá teszi a színeket.

- A **szekkó** (al secco) az a falfestmény, melyet száraz (secco) vakolatra visznek fel. A festékporkötőanyaga a mész-kazein, s erőteljesebb színek jellemzik. Hátrányként említhető, hogy nem olyan hosszúéletű, mint a freskó.

- **Panneau** (pannó) a barokk korszakban elterjedt vászonra festett és falra feszített olajfestmény. Jellegzetessége a mélyebb színek alkalmazása.

- A **mozaik** több színű kő vagy üvegszemekből kirakott falkép. Stilizált, erősen kontúrozott formaalakítás jellemzi, árnyékhatás nélkül. A mozaikszemek tartósak, s a vakolatba vagy betonba kerülnek beágyazásra. Egyik válfaja a hímeskő, mely nagyobb, színes műkő lapokból összerakott falkép.

- A **kerámiafal** fő vonása a ragyogó színhatású, mázas csempelapok használata,

melyek lemosható anyaggal rendelkeznek.

- Az **üvegfestmény** színesen öntött üvegdarabokból készül. Fő jellemvonása: Ragyogó színhatású, csak a legfontosabb vonalakat festik rá, hogy a színes üvegdarabok áttetszőségét ne csökkentsék. Teret, mélységet és árnyékot azonban nem fejez ki. Alkalmazási helyei a gótika és a mai modern építészetben egyaránt fellelhető.

- **Gobelin** (goblen) kézzel szőtt falkárpit, ahol különbözőszínű keresztfonalak elfedik a lánCFonalakat. Lehetőséget ad a finom színárnyalatok létrehozására.

1.2 Mozaikművészet története

A mozaik szó a görögből (**muszeion**), majd latinból eredeztetett **opus musivum** (múzsákhoz közelálló) kifejezésből származik. A művészeti ág múzsákkal való kapcsolatba hozása arra utal, hogy a mozaikot, mint művészeti ágat igen nagyra tartottak. Ahogy már fentebb utaltam rá, a mozaik technikában az adott képet, mintázatot kis méretű színes üveg-, kő- vagy kavicsdarabokból rakják össze. Ezeket pedig cementtel, gipsszel rögzítik, de előfordul a nedves vakolaton való alkalmazása is.

Az első mozaikok anyag és színválasztéka a sötét színű kavicsokra korlátozódtak, a színes kavicsok alkalmazását csak később kezdték meg. Alkalmazásukat főként az épületek padlózatának díszítés jellemezte. A módszer fejlődésével elkezdtek megmunkálni a különböző színű kőzeteket, amiket kicsiny hasábokra vágtak. Ennek a technikának az **opus tessalatum** (kockás mű) nevet adták. Egy másik jellemző technika az **opus sectile**, mely négyszögletes, de nem négyzetes hasábokból készült. Egy másik mozaiktípus az **opus vermiculatum**, melyet boltozatra, kupolákra, ívelt felületekre helyeztek (Hollingsworth,1995, 485 old.).

A mozaikok színskálája jelentősen kibővült a színezett üveg alkalmazásával és még alkalmasabbá vált a képszerű megjelenésre. Az üveg nem volt alkalmas a padlón való alkalmazásra, így elkezdtek falakon használni, s kialakult a festészetet utánzó mozaik (Hollingsworth,1995, 485 old.).

A mozaikművészet a bizánci korszak ideje alatt érte el csúcspontját: egy rövid hanyatlás után a historizmus és a szecesszió újra felfedezte a mozaikművészetet. Komoly kísérleteket tettek az újjáélesztésére a modern művészetben is (Dercsényi, 1943; 9 old.).

Első alkalmazására azonban a mezopotámiai művészetben bukkanhatunk (pl. uruki Vörös templom), ahol színes kúpokat nyomtak a nedves anyagba, melynek eredménye a többnyire geometrikus mintájú díszítések voltak. Az ókori Egyiptomban is alkalmazták a

mozaikokat, ám az egyiptomi művészet többi műfaja között háttérbe szorult. A kis-Ázsiában (Gordion, Phrügia fővárosa), feltárt mozaikok korát az i. e. 8. századra teszik. A feltárt padlómozaikokat színes kavicsok alkották, különböző geometrikus mintát ábrázolva. Az európai művészetben legidősebb képviselője a görög padlómozaik, mely geometrikus mintázata mind sötét és világos kavicsokat is alkalmazott. Az egyik fentmaradt képviselője a (i. e. 5 század). a Halkidiki- félszigeten lévő Olünthoszban található (Granasztói, 1970; 9 old.).

A makedón fővárosban, Pellában is előkerültek kavicsból kirakott geometrikus mintázatú padlómozaikok. Emellett sokszínű kavicsokból összeállított különböző jeleneteket ábrázoló mozaikok nyomaira is bukkantak, ahol a kavicszemek sokkal kisebb méretűek voltak a korábbiaknál, így a közöttük lévő rések is vékonyabbak lettek (Castiglione, 1980, 190 old.).

A mozaikművészet egyik fellegvára Alexandria, mely kikötőjének köszönhetően az antik világ egyik szellemi központja lehetett. Több innen származó embléma került el más európai államokba (pl. Itália, Pannónia). A helyhez köthető ismertebb mozaikok a Nagy Sándor és Dárius csatáját ábrázolják, de innen származik még a Palestrinai „Nílusi mozaik” is (Balázs, 2003; 8 old.).

1.2.1 Római mozaikok

Az ókori Rómában akárcsak a többi művészeti ágazatra, a mozaikra is az elbeszélő jelleg volt jellemző. Témájukat tekintve főként mitikus történetek és hétköznapi események kerültek megörökítésre. Habár a mozaikot a görögök fejlesztették ki, művészeti ágként való kifejlesztése a rómaiak nevéhez fűződik. Leggyakoribb alkalmazási helyei a fürdők, középületek és a legtehetősebb emberek házára estek. Ezért a mozaik a művészet mellett jó eszköz volt arra is, hogy kifejezze az adott személy tehetőségét. A padló, fal és mennyezet díszítésére egyaránt alkalmazták, amely közül, elkészítési nehézségeit tekintve a legutóbbi volt a legrágább (Balázs, 2003). Gyakran alkalmazták falfestmények másolataiként is. Az egyik legnevezetesebb a „Nagy Sándor” mozaik, amely az isszoszi csatajelenetét ábrázolja (Pompeii, „Faun háza”) (Dercsényi, 1943; 11 old).

A római képmozaikokra jellemző volt a nagyon aprólékos kidolgozás, ami magába foglalta az alakok, árnyékok és ruhák redőinek részletezését. A visszafogott színvilága nagy divatnak örvendett a római mozaikok körében. Ilyen volt a Caracalla termái, ahol egy geometriai alakokat és atlétákat ábrázoló nagyméretű mozaik került elő, mely csak fehér, barna és vörös színeket alkalmazott. Gyakori volt még a vadászat, szórakozás, és más

szabadidős elfoglaltságok közben megörökített emberek (Balázs, 2003; 5 old.). A Magyarország területén (Buda) feltárt Római kori mozaik egyik színes mozaikja az újat feszítő Héraklészt és Déianeirát mutatja be Nesszosz kentaur karjaiban (Hollingsworth,1995, 485 old).

1.2.2 A bizánci mozaik

Görögországban, Olaszországban és Oroszországban gazdag mozaik hagyatéokra bukkanhatunk. Legfeltűnőbb újdonságuk a fehér háttér aranyra való cserélése, amelynek elsődleges célja, hogy a kép földöntúli teret ábrázoljon. Néhány ismertebb képviselője a kijevi Szófia székesegyház (1046), illetve a velencei Szent Márk-bazilika (1095) vagy a Torcello utolsó ítéletet ábrázoló mozaikjai (12 század). Említést érdemelhet még a szicíliai Cefalu katedrálisa, Palermo Palatinus kápolnája, és Montreale temploma is (Dercsényi, 1943, 30-31 old.).

A bizánci mozaikok alapja a szalmával kevert mészhabarc, mely ragasztásához márvány örlemény és oltott mész keverékét használták. A bizánci művészet mozaiktechnikáját a 12. század elejétől Európában az egyházi építkezések vitték tovább. Jellegzetességük, a leegyszerűsödött ábrázolás és a nagyobb mozaikszemek, melyeket gyakran elévült római mozaikokból hasznosítottak újra. Erre egy jó példa a torinói Megváltó templomban található szerencsekereket ábrázoló mozaik (1105) (Balázs, 2003; 13 old.).

A 11–12. századtól a bizánci mozaikkészítés központja áttevődött Velencére, mely időszakot a mozaikművészet aranykoraként tartanak számon. A már említett Szent Márk-székesegyház újrépítését követően az új templom díszítését mozaikművészek végezték, amelyet csak a 19. században fejeztek be. A székesegyház első mozaikjai hasonló jelleget öltenek a bizánci stílusú Hagia Sophia mozaikjaival (Dercsényi, 1943, 30 old.).

1.2.3 A mozaik az „aranykor” után

A velencei aranykor vége egybeesik a reneszánsz korszakkal, ami szívesebben alkalmazta a freskót, a képek mondanivalójának kifejezésére. Ezt követően már inkább csak reprodukciós technikaként került a mozaik alkalmazásra az ortodox egyház által, valamint Nyugat- és Közép-Európában. Az ezt követő mozaikok rendbontóan eltértek a technika hagyományos szabályaitól, amit a Szent Péter-bazilikában található festményszerű hatást keltő mozaikja is bizonyít (Dercsényi, 1943, 31 old.).

Újjáéledését a 19. században élte meg, főleg olasz mesterek munkássága révén, akik munkája a párizsi Louvre (1810) és a londoni Albert- síremlék (1864) díszje is. A szecesszió újabb löketet adott a műfajnak, amelynek egyik képviselője Gustav Klimt és az általa díszített brüsszeli Stocklet-palota, vagy Antoni Gaudí építész mozaikjai (Dercsényi, 1943, 31 old.).

Említést érdemel a mexikói mozaikművészet is, melynek jeles képviselője Diego Rivera festőművész, aki hatalmas méretű épületdíszeket készített mozaiktechnikával. Ennek egyik példája a mexikóvárosi Teatro de los Insurgentes (1953). Egy másik képviselője Francisco Eppens Helguera, aki a mexikóvárosi Orvosi Egyetem számára készített mozaikot. A modern európai művészet jeles képviselői is foglalkoztak a mozaikkal, többek között Gino Severini, Fernand Léger és Pablo Picasso (Castiglione, 1980; 190 old).

II. MOZAIKMŰVÉSZET GYAKORLATA ÉS FELHASZNÁLÁSA AZ ÓVODÁBAN

A mozaikművészet már első pillanataitól közeli viszonyban volt a festészettel. Egyes vonásai őt magát is festészetté teszik. Ilyen például a síkban való gondolkodás és a térábrázolás kétdimenziós festői eszközei: perspektíva, színek, fedések, szín- és tónus átmenetek. Más vonásai viszont megkülönböztetik a festészettől. Például a mozaik szétdaraboltsága, ami a festészetben alkalmazott festékek esetében folyamatos, a mozaik viszont megszámlálható elemből építkezik (Balázs, 2003; 6 old.).

A mozaik alapvetően szilárd hideg burkolat, amely apró elemekből áll. Ezért, hacsak nem szűkítjük tovább a definícióját, akkor bármilyen szilárd, apró anyag alkalmas mozaik készítésére, persze ha esztétikai és fizikai tulajdonságai megfelelnek a célnak. A mozaik gyökereinek keresésekor visszatekinthetünk az őskorba, ahol láthatjuk, hogy Afrikától Indonézián át a Kolumbusz előtti Amerikáig mindenhol alkalmazták a mozaikokat és szinte mindenféle szilárd anyagot alkalmaztak (Balázs, 2003; 6 old.).

Az adott korszak civilizációi a funkció és az ideál követelményeinek megfelelően, lehetőségeikhez mérten választottak technikát. A mozaikművészet a legjobban ott teljesedett ki a, ahol az építészet maradandóbb anyagokat alkalmazott, illetve az emberek igényt támasztottak az épületek egyedivé tételében is, amit díszítéssel értek el. A mozaikművészet akkor érte el a csúcspontját, amikor az építészettel karon öltve, s azt kiegészítve épült be a köztudatba. A hosszútávon alkalmazott mozaikok technikák és anyagoknak azok bizonyultak, amelyek az építészetben is megállták a helyüket. Ide tartoznak a különböző kőzetek, üveg és kerámia (Balázs, 2003; 2 old.).

Az építészethez kapcsolódó munkáknál több helyen is megnyilvánul a vegyes technikák alkalmazása is. Mindez a különféle tulajdonságú kőzetek mellett mesterséges anyagokból (üvegből, kerámiából) merítkezett. A tiszta és vegyes technikák előnyben részesítése folyamatosan váltakozott. Például a római padlóburkolatok elkészítésénél csak természetes köveket alkalmaztak. A kereszténység elterjedésével a mozaikok egyre színesebbek lettek, egyre több üvegpasztát alkalmaztak a kő szemekhez keverve. A reneszánsz kora alatt tiszta üvegmozaikot alkalmaztak, míg a modern alkotások zöme vegyes technikájú (Balázs, 2003; 3 old.).

2.1 Az ábrázoló és kézimunka tevékenységek gyakorlása

A művészetoktatásnak természetes és nagyon fontos szerepe van az esztétikai nevelésben

is, mert nemcsak a releváns ismeretek közlését és az esztétikai ízlés fejlesztését célozza, hanem az esztétikai alkotóképességet megteremtését is (Pataky, 2010).

A művészeti nevelés fontosabb fogalmai az ábrázolás és kézimunka, mely az óvodások festő, mintázó, rajzoló, díszítő, kézimunkázó, építgető stb. tevékenységeit takarja. Az említett tevékenységek mind az esztétikai nevelést szolgálják, s egy olyan ember formálását, aki igényli, befogadja, létrehozza az esztétikai alkotásokat. Az említett tevékenységet az alábbiakban csoportosíthatjuk (Bakkay, 1976, 3-6 old.):

1. **Ábrázolás.** Síkon vagy térben, képben, szoborban való kifejezőmód. Ábrázoló tevékenységek, ami magában hordozza a rajzolást, festést és mintázást;

2. **Kézimunka.** Valamilyen eszközök vagy használati tárgyak létrehozásán alapul. Építő, formaalakító (szerkesztő, konstruáló, barkácsoló) tevékenység;

3. **Díszítés.** Lényege, hogy szebbé tegye a tárgyakat.

Bár az óvodások által készített munkák a felnőttek fogalma alapján nem nevezhetőek műalkotásnak, alkotásaik mégis összehasonlítható a felnőttek művészi megnyilvánulásaihoz, környezetformáló tevékenységeihez. A szervezett ábrázoló és kézműves foglalkozások fontos szerepet játszanak a gyermekek személyiségének fejlődésében. Az ábrázolásnál fontos a képzeletben életre kelt kép megvalósításához szükséges módszertani ismeretek, melyekhez a különböző rajzolósi, festési szabályok, illetve a konstrukciós- és rendezőképességek tartoznak. Rajzolás, éneklés, szavalás vagy egy más esztétikai alkotás létrehozása során, a valóságban már létező emberi tartalmakat saját tevékenységünkkel kíséreljük meg életre hívni, ami nem más, mint alkotótevékenység végzése. Ezzel egyenrangú az esztétikai befogadó tevékenység is, mely az alkotótevékenységet kiegészítve egyenrangú szereplő a személyiség formálásában. Ehhez azonban nélkülözhetetlen az élményszerűség (Bakkay, 1976, 3-6 old.).

Az esztétikai nevelés alapja a különböző élményekben rejlik, ezt bizonyítja az a tény is, hogy az adott tevékenység csak akkor mondható értékesnek, ha a gyerek önszántából, jó kedvvel végzi azt. Továbbá akkor beszélhetünk nevelési hatásról, ha személyiség az élmény hatására változik, finomul. A környezetünk legalapvetőbb tárgyai (plakátok, ruhák, könyvek, dekorációk stb.) is képesek ilyen hatás kiváltására (Tordáné, 2010; 85-89 old.).

A környező világ megértése érdekében tudatosan kell a tárgyakat és a jelenségeket megfigyelnünk. Az ábrázolás során a gyerekek is különböző gondolkodási folyamatokon mennek keresztül, és ezáltal ismereteket szereznek a világról (forma, szín, szerkezet stb.).

A gyerekek az alkotás egészének látványát részekre bontva elemzik azt, majd a részeket

ábrázolás közben összerakják, összehasonlítják, s az ábrázolás céljának tudatában általánosítják azt. Alkotás közben alkalmazhatnak egyéni jelrendszert is, amellyel megkísérlik az általános fogalmakat konkrét formába önteni (pl. a szépség túldíszítettséggel való ábrázolása). Eközben olyan képességek fejlődnek, mint a megfigyelő- és emlékezőképesség, a szándékos képzeleti működés képessége, akaratmegfeszítés, önkifejezés stb. (Bauer et al., 1978).

Az érzelmeknek kiemelt szerepe van az óvodás gyermek életébe, ugyanis ezt az időszakot az érzelmi ingerlékenység és változékonyság jellemzi. A pedagógusoknak fontos ezen jelenségekre odafigyelni, s megfelelő módszert alkalmazni a, amelynek következtében a gyermek érzelmi állapotának tartóssága növekedhet, a gyermek érzelmi stabilitása csökkenhet, s fokozódhat az érzelmek feletti uralkodás képessége. Ezzel egyidőben alakul ki a gyermek gazdag érzelmi skálája (Nagy, 1996).

Az esztétikai nevelés során a fogékonyság fejlesztése mellett fontos biztosítani a gyermek játékaiknak megfelelő irányítását. A ma működő játégyárak is foglalkoznak azzal, hogy termékeik, legyen szó akár egyszerűbb csecsemőknek való csörgőkről, színes játékkockákról, babákról, vagy akár bonyolult gépi játékokról, az ízléses tervezés prioritást élvez. Ennek köszönhetően hatást gyakorolva gyerekek szín- és formaérzékének fejlődésében (Ágoston és Jausz, 1964).

Ennél is fontosabb azonban, hogy a gyermeket megtanítsuk játszani. Ennek két oka is van. Az egyik az, hogy így tudjuk majd ezt a tevékenységi formát is nevelési rendszerünkbe beépíteni azzal, hogy a gyermek a konstrukciós játékban az első sikerélmények révén élvezze először tudatosan az alkotás örömét. Másrészről pedig, hogy a legkülönbözőbb játékokban az esztétikai örömök élvezetéhez is hozzájárjanak a gyerekek (Ágoston és Jausz, 1964).

Kezdetben a gyermek játszás közben próbálja ki az eszközöket és anyagokat. Ebben az időszakban magát a tevékenységet tekinti a boldogság legfőbb forrásának. Ilyen játékos próbálgatás, illetve a véletlenszerűen létrejött formák ismételt megjelenítése és variálása útján alakulnak ki azok grafikai jelek, melyekből a létrejött alkotás is áll (Kondacs és Podmaniczky, 1994; 36 old.). Ezért is fontos a nevelő, játékra való megtanításának kérdése. Nem szabad magára hagynunk a gyereket, hanem mutassuk meg neki azt az utat, amelyen aztán majd a maga lábán járva megtalálja gyermeki élete jelentékeny örömeit. Másrészről pedig ne hagyja kihasználatlanul azokat a lehetőségeket, amelyeket a játék nyújt fejlődése szempontjából (Ágoston és Jausz, 1964).

Az óvodások körében a leggyakoribb fejlesztő játékok a mozaik játékok és a kirakós-

összerakós játékok, melyeknek külön-külön megvan a maga tanítási értékük. A kirakós játék például jó fejleszti a színmegkülönböztetés képességét, a művészi ízlést. A kombinált képeken alapuló játékoknál jól fejlődik a koncentráció és tájékozódó képességek, illetve a memória, ugyanis játék közben meg kell jegyeznünk a feladatok megoldásához szükséges különféle részleteket és megérteni az általános helyzetet. Fontos még megemlíteni az egyfajta irányérzés, összehasonlíthatóság, gondolatelemzés és átfogó tudatosság kialakítását is. összerakós képek, pontosabban a didaktikus játékok (Tadeusz, 1961).

Piaget szerint, a gyermek konstrukciókat, gondolati sémákat, emlékeket hoz létre tapasztalataiból, amelyeket később felidéz és alkalmaz élete során, új helyzetekben. Ha ez kimarad, a gyermek hátrányos helyzetbe kerül, ha pedig minél többet játszik, annál jobban fejlődik. F. Fröbel, a 19. századi pedagógus a játékot minden jó forrásának nevezi, s azt mondja, hogy az a gyermek, aki szívvel lélekkel, kitartóan játszik, felnőttként is lelkes, kitartó, a mások javát is néző emberré fog válni (Szász és Péter, 2008).

A játékokkal szorosan összefüggő más típusú tevékenységek is fontos szerepet játszanak a gyermek mentális fejlődésében, mely iránt épp ebben az időszakban kezd érdeklődni. Az óvodások napirendjén nemcsak játszás szerepel, hanem a tanulás és munka elemei is. Az Óvodai gyermek-együttes által szervezett tevékenységek lehetővé teszik a gyermekek testi és szellemi fejlődését. Lehetővé teszik számukra a közös munkát és mások figyelmének felkeltését, ezáltal partnereket, barátságokat és a gyermek személyiségének egyéb fontos jellemzőit. Az óvodás szereplések, megszervezett foglalkoztatások testileg és lelkileg fejlesztik a gyermeket. Képesé teszik őket a közös tevékenykedésre, arra, hogy másokra is tekintettel legyenek, beléjük oltják a pajtáság, barátság, valamint a gyermeki személyiség más, fontos vonását (Tadeusz, 1961).

2.2 Mozaikvarázs

A vizuális nevelés fontos szerepet játszik az óvodai nevelés egészében, és kapcsolatban van szinte minden nevelési területtel. Tartalmában és feladataiban konkrét összefüggést mutat a játékkal, a környezet megismerésének nevelésével, színek, formák megfigyelésével a matematikai neveléssel (téri viszonylatok, síkformák stb.) és más nevelési területekkel. A gyerekek játékos tevékenységére és aktivitására építve végzi személyiségfejlesztő hatását, ami jól érzékelhető az értelmi képességek formálásában. Fejleszti a látást, a forma, méret érzékelésének, tárgyak elhelyezkedésének, tér észlelésének felfogását, meghatározását.

Az ábrázoló tevékenységek fejlesztésének igen fontos része a környező világ

felfedezése, és megszerettetése. A gyermek a körülöttünk lévő világ megismerése, megfigyelése és alkotó- alakító tevékenysége közben analizál, szintetizál, észrevesz hasonlóságokat, különbségeket, következtet a saját értelmi szintjén és ez által is ismereteket szerez a világról. Az alkotás kellemes élményt jelent számára. Valamennyi kézműves tevékenység kitűnően tornáztatja a gyerekek kézizomzatát. Nagy előnye ezeknek a tevékenységeknek, hogy miközben a gyerekek játszanak, nemcsak kezük izmai fejlődnek, hanem széperzékük és kreativitásuk is egyaránt, s ez által képességük fejlesztése is megtörténik a különböző művészeti feladatokon keresztül.

Az értelmi funkciók fejlesztésének legfontosabb területe az észlelés fejlesztése: vizuális-, téri-, tapintási-, mozgásos- és hallási észlelés. Ezek az érzékszervi tapasztalatok adják a tanulás alapját, ezért fontos, hogy ezekre a területeken minél nagyobb figyelmet szenteljünk.

Finommotoros készségek fejlesztése alatt a szem, száj, nyelv és a kéz ujjainak finom mozgását értjük. Nagyon szorosan kapcsolódik az idegrendszerhez, látáshoz, figyelemhez, memóriához és az emberi észleléshez. A finom motoros képességek fejlesztése közvetlen hatással van a gyermek beszédének fejlődésére és az intelligencia növekedésére egyaránt.

A finommotorika időben történő fejlesztésére számos lehetőség adódik az óvodás élet mindennapjai során. Különböző eszközök és technikák használatával az óvodások kézizomzata játékos formában fejlődik, erősödik. Ide tartoznak a kisebb elemek összeillesztését megkövetelő feladatok, a különböző technikákat alkalmazó kreatív, alkotós, festős, rajzolás, gyöngyfüzős, kirakós játékok, melyek segítik a helyes ceruzafogást és előkészít az írástanulásra.

A térbeli viszonyok felfogásával alakul ki az olvasásnál és írásnál szükséges balról-jobbra, föntről lefelé való haladás. Szintén az írás és olvasás fontos követelménye a balról jobbra irányuló szemmel követés, vagyis a szem tudatos kontrolja.

A szemmel való érzékelés és kézmozgás összehangolása nagyon fontos feladat a gyerekek fejlődésében. A szem-kéz koordináció azt a képességet jelenti, hogy a látást és a kéz mozgását célzottan összekapcsoljuk. Ezek az alapvető képességek előfeltételei mindenféle tevékenységnek, így az írás és olvasás elsajátításának is.

A kéz és az ujjak mozgásakor egészen kicsi izomcsoportokat kell egymástól különválasztani. Erre a célra a legalkalmasabbak azok a tevékenységek, amik az óvodában a rajzolás, mintázás, kézimunka foglalkozások keretein belül vihetők végbe. E tevékenységek célja: a gyermekek élmény-és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése, a gyermekek tér, forma, szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti

nyitottságuk, igényességük alakítása.

Az óvodában a gyerekek kézügyesség fejlesztését célszerű mindennapos tevékenységként végezni. A gyerekek képalakítását nem csak rajzolással, festéssel fejleszteni, hanem egyéb, számukra még teljesen új technikákkal is bővíteni. Erre lehetőséget ad a mozaik technika alkalmazása, megszerettetése a gyerekekkel.

Az óvodai játékok közül a leghasznosabbak, alkalmasabbak erre a fejlesztésre a mozaik játékok, amit, ha különböző eszközökkel kombinálunk, jól fejlesztenek. Ezek mind játékosan fejlesztő hatással vannak az óvodás gyerekekre, és sokszor tartalmaznak megoldandó problémákat, ami gondolkodásra ösztönzi őket. Nem csak a boltokban készen megvásárolt mozaikos játékok alkalmasak, használhatók erre a célra, hanem számos lehetőség adódik arra, hogy környezetünkben merítsünk új ötleteket és fantáziánkat megmozgatva a természetből vegyük és használjunk fel az anyagokat a munkánkhoz.

A mozaik játékok kiválóan fejlesztik a látást és az esztétikai érzéket. Segítségükkel a gyerekek könnyen elsajátítják a helyes ceruzafogást, javítja szem-kéz koordinációjukat, manipulációs képességeiket. A különböző színek szétválogatásával matematikai fejlesztésre is kiválóan használhatók, s szinte észrevétlenül fejlődnek a gyerekek a játék során. Fejleszti a megfigyelést, a problémamegoldást, általa jól gyakorolható a rész-egész viszonyának felismerése és fejleszti a szépíráshoz elengedhetetlen finommotorikát is.

A témákat változatossá, érdekessé teszik a különböző technikai megoldások, és ez által biztosítva van nem csak maga az érdeklődés, de a gyerekek aktív részvétele is. A kézimunka foglalkozásokhoz olyan érdekes témákat kell választani, ami felfedező jellegű megfigyeléseivel, szemléltetéseivel kelti fel a gyerekek kíváncsiságát. Tervezés közben figyelembe kell venni az életkori sajátosságokat, a figyelem jellegét, a gyerekek fáradékonyságát. A kézimunka változatos anyagai és lehetőségei nem csak azok számára teszik vonzóvá az effajta tevékenységeket, akik bátran használják az eszközöket, hanem azok számára is, akik eddig a háttérben maradván szemlélték az eseményeket. Az alkotó-alakító munkákhoz vegyes anyagokat is felhasználhatunk díszítés céljából, mint például: kavics, kagyló, papír, különböző magok, termések, tészták, gombok, gyöngyök stb. Ezek mind alkalmasak a változatos játék, tárgy és mozaikkép készítésére.

Kavicsmozaik készítése

Közös kirándulásainkon és séták alkalmával előre begyűjtött közepes nagyságú kavicsokból szép mozaikrakást végezhetünk. Mint sok más technikánál a folyamatot rakosgatással kezdeményezhetjük. A jól sikerült összerakások után puha agyagba, gipszbe,

gyurmába illesztjük, nyomkodjuk a különféle természetes színű kavicsokat, kagylókat (1-2. ábra).

1. ábra. Agyagba nyomott kavicsselemek (saját készítés)

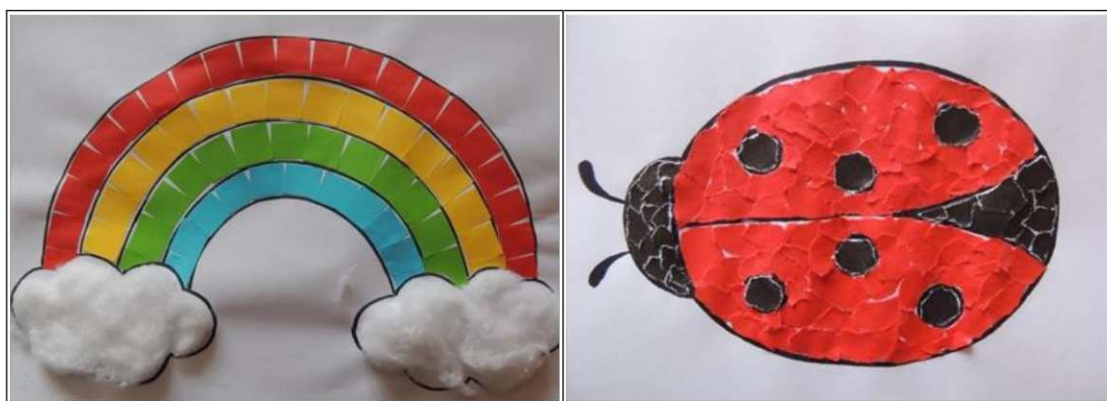
2. ábra. Kagylórakás homokgyurmába (saját készítés)

Munka közben olyan képességek fejlődnek, alakulnak ki, mint a megfigyelés és

emlékezőképesség, a szándékos képzeti működés képessége, akaratmegfeszítés, önkifejezés és nem utolsósorban, díszítő és ritmus érzékük. Az ábrázolásban lehetőséget kell adni a gyerekek önálló elképzeléseinek megvalósulására.

Mozaikkép papírtépéssel - vágással

A legegyszerűbb és kézenfekvőbb technikai eljárás, ami közel áll az óvodás korú gyerekekhez nem más, mind a papírral való tevékenykedés. Az óvodai kézimunka egyik legfontosabb anyaga a papír. Az esztétikai hatást, a gyerekek ízlésének fejlesztését az is meghatározza, hogy milyen színű papírt használunk fel a munkánkhoz. Sokféle papír van anyagukban, vastagságukban különbözőek, gyűrhetőek, téphetők. A kitépelt elemek felhasználhatók képalakításhoz, mozaik képek készítéséhez.

3. ábra. Mozaikkép papírtépéssel-vágással (saját készítés)

A gyerekek segítségével ezekből apró darabokat tépünk, vágunk, és az elemeket, mozaikszerűen, egymáshoz illesztve ragasztjuk fel az alapra, folt, illetve forma kialakításával, ritmus sor létrehozásával. Fontos odafigyelni a ragasztási művelet sorrendjének betartására (ragasztó felvétele, felület bekenése, ecset, pálcika tálcára helyezése) (3.ábra).

Csíkok tépése, darabolása közben megtanulják az egyforma hosszú, fele, negyede, része-kifejezéseket (3.ábra). Munka közben fejlődik arány-, ritmus érzékük, forma, az egész- rész viszonyának felismerése. Megtanulnak mértani alakzatokat- felismerni, megkülönböztetni, hasonló formákat tépni (négyzet, téglalap, háromszög, kör; kisebb-nagyobb forma). A papírtépéssel készült munkák végzése közben nagyon jó fejlődik kezük izomzata, elősegíti a képzelet, az építő gondolkodás fejlődését.

Krepp papírból kis – galacsinokat készítünk úgy, hogy ujjaink segítségével kis golyókat gyúrunk, formálunk. Ezeket a golyócskákat egymás mellé helyezve, ragasztó segítségével az alaphoz rögzítjük. Ezzel a technikával szebbnél szebb képeket alkothatunk (4.ábra).

Azon túl, hogy nagyon érdekes elfoglaltság, fejleszti a kreativitást, a finommotoros készségeket, türelmet, kitartást, kézügyességet, fantáziát. Megmozgatja mindkét agyféltekét, ami nagyban hozzájárul az intelligencia fejlesztéséhez.

4. ábra. Kép készítése papírgyűrűssel (saját készítés)

Mozaikkép készítése termésekből (búza, árpa, zab, hüvelyesek, bab, borsó, lencse felhasználásával)

5. ábra. Mozaikkép készítése termésekből 1 (saját készítés)

Az egész év folyamán alkalom adódik a sétákon, kirándulásokon a különféle természetes anyagok gyűjtésére, de az ősz igazán alkalmas évszak erre a célra. Ezekből a kincsekből sokféle alkotást készíthetünk a gyerekekkel. Használhatunk apró magokat, terményeket, melyekkel kirakhatunk különböző alakzatokat (5. ábra). Ez a technikai eljárás nagyon alkalmas az alkotó gondolkodás képességének fejlesztésére, tapasztalatuk bővítésére, természetesen a gyerekek életkorához igazodva. Munka közben nem csak a kreativitásuk fejlesztése történik, hanem a koncentráció képességük is.

Erre a célra erős papírt kell használnunk alapnak, mivel a ragasztó a vékony papírt átáztatja, így az könnyen átszakadhat, vagy hullámossá válhat használatkor. Azok a termések, magok ragaszthatók jól, amelyeknek valamelyik fele lapos.

6. ábra. Mozaikkép készítése termésekből 2 (saját készítés)

Tálkákba, csoportosítva tesszük ki a magvakat, leveleket, terméseket, amelyek alkalmasak a ragasztásra (6 - 7. ábra). Az előkészített papírra előbb ragasztás nélkül elrendezik a gyerekek a nagyobb terméseket. Ez történhet a saját ötletük vagy a

megbeszéltek alapján. A tervezés közben az összes termésfélét kirakjuk a munkaasztalra, és lehetőséget biztosítunk a gyerekeknek számára, hogy szabadon válogathassanak az alapanyagok között, önállóan tervezzenek sordíszeket, díszítéseket. Miután megbeszélték, hogy mi is az általuk kirakott kompozíció, hozzákezdhetnek a ragasztáshoz. Fejlődik ritmus érzékük (térviszonyok, irányok, síkbeli tájékozódás stb.), rész-egész kép kiegészítése, tárgyak színek szerinti válogatása.

7. ábra. Mozaikkép készítése termésekből 3 (saját készítés)

Használhatunk karikára vágott parafa dugót is (8. ábra), hiszen ez is természetes anyagból készül, és könnyen kezelhető. Fontos a jó ragasztó megválasztása, ami esetleg lerövidíti a száradási időt, és lehetőséget biztosít a módosításra alkotás közben.

8. ábra. Parafadugóból készült szőlőfürt (saját készítés)

Képek tésztából

Hasonló technikai eljárás alapján készíthetünk képeket tésztából is. Ehhez szükség van különböző formájú száraz tésztákra, amit kedvük szerint kombinálhatnak, variálhatnak alkotásaik közben a gyerekek. Az elkészült művek festhetőek, így még színesebbé, érdekesebbé tehetik munkájukat (9.ábra).

9. ábra. Tésztából készült képek mintái (saját készítés)

Gyurma, só (homok) gyurma képek készítése

A gyerekek tapintással kerülnek közvetlen kapcsolatba a világgal és ez által új tapasztalathoz jutnak a megérintett dolgokkal kapcsolatban (azok keménységéről, lágyágáról, az érdességéről, simaságáról, a hőmérsékletéről). A tapintás, a megismerő tevékenységek között, legalább olyan fontos fejlesztési terület, ami elősegíti a gondolkodást, mint a látás, hallás, szaglás és ízlelés. A gyerekek hamar rájönnek, hogy milyen hasznos is számukra az, hogy tapintás által közvetlen kapcsolatba kerülnek tárgyakkal, felfedezik a világot és megtanulják a formák, anyagok közötti függéseket, vagyis a logikai gondolkodást.

Ennél a technikai eljárásnál a gyerekek megtapasztalják a gyurma formálhatóságát, a simaságát, a keménységét, a puhaságát (gömbölyítés, nyújtás, lapítás, formázás). A formázható anyagba nemcsak magokat, terméseket, tésztákat nyomkodhatnak, hanem

bármilyen új anyagot-, műanyagot, gyöngyöt (10 – 11. ábra). Kézügyesség fejlesztő hatása igen nagy (formaérzék, térészlelés, taktilis érzék fejlesztése, felületen való tájékozódás, szélen, közepen). Munka közben megtörténik a felület tudatos rendezése (elemek szabályossága, ritmus), az alaptechnikák kombinált alkalmazásának és manuális képességeiknek fejlesztése (10. ábra).

10. ábra. Só - és homok- gyurmából készített tárgyak (saját készítés)

Ha jó mélyen nyomjuk bele az alapba a felhasználandó anyagokat, száradás után sem fognak kiesni és nagyon szép, ajándékba adható képek, tárgyak is készíthetők.

11. ábra. Gyurma készítmények tésztával, természettel és gyöngyökkel díszítve (saját készítés)

Gyöngyözés

Az óvodás gyerek számára a gyöngyökkel való találkozás mindig örömet szerez. A színek, formák, méretek elvarázsolják a gyerekeket, és örömet szerez számukra mindenféle tevékenység, amit az apró szemekkel végezhetnek. Különböző sormintákat (azonos forma és szín váltakozása ritmusosan, 2 más-más forma és szín váltakozása a sorban, - 2 forma más- más szín és távolság váltakozása) rakhatnak ki, ami nagyon jól fejleszti a finom motorikus képességeket, szem-kéz koordinációt, monotonia tűrést, gondolkodást, és ez mind sikerélményhez juttatja őket.

12. ábra. Gyöngyökkel díszített tárgyak (saját készítés)

Keretdísz és körbefutó sordísz is készülhet belőle (a gyerekek által, szabadon választott vagy óvónő által megadott elemek elrendezése) különböző alkalmakra, miközben átélik az ajándékozás és örömszerzés érzésének élményét. Ez által a technika által nem csak a

díszítőérzék fejleszthető, hanem elősegíti az írás –és iskola előkészítés munkáját is (12 – 13. ábra).

13. ábra. Díszítő elemek felhasználási lehetőségei (saját készítés)

Tojánhéjmozaik

A mozaikozás tojánhéjjal a gyerekek olyan féle kreatív ábrázolási, viszonylag egyszerű technikája, aminek a készítésével nagyon érdekes, ötletes alkotásokat lehet létrehozni. Ez a tojánhéj, egyik újrahasznosítási lehetőségei közé tartozik, de mégis nagyon mutatós dekoratív dolgokat készíthetünk belőle. Elkészíteni több módon is lehet. Elsősorban a tojásokat alaposan megmossuk, majd jól kiszárítjuk, és a tojánhéjakat apró darabokra törjük. A kiválasztott alapot megkenjük ragasztóval, aztán szorosan egymás mellé helyezük az apró részeket, majd hagyjuk megszáradni. A munka ennek a része, illetve a tojánhéjának a kirakása eléggé munkaigényes feladat, türelmet kíván. Munkavégzés közbe ügyesedik a gyerekek kézhasználata, tapintja az anyagot, fejlődik ujjperceik finommozgása. Jól fejleszti a kreativitást, a szem-kéz koordinációját, megmozgatja a fantáziát (14. ábra).

14. ábra. Tojánhéjmozaik technika alkalmazása (saját készítés)

Vízfestékkel vagy temperával is gyönyörű színeket varázsolhatunk. Ebben az esetben azonban előbb készítsük el a tojánhéjből a kívánt tárgyat, majd miután már fölragasztottuk és hagytuk megszáradni, csak akkor színezzük be. Egy kevés festéket felviszünk a mozaikrész felületére, majd ecset segítségével befestjük azt. Hagyjuk, hogy a gyerekek tetszés szerint válaszhatnak, használjanak színeket (színek felismerése, ismert színek megnevezése) (15. ábra).

15. ábra. Festéssel kiegészített képek tojánhéjből (saját készítés)

Képalakítást egyéb technikái eljárással

Képalakítást egyéb technikái eljárással is végeznek óvodáskorú gyerekek, különböző anyagokat, elemeket felhasználva tevékenységük során (műanyag kupak, kagyló, gomb...), így érdekes ötletes munkák jönnek létre, ha hagyjuk, hogy fantáziájukat szabadon engedjék. A változatos technikai eljárások lehetőséget biztosítanak a manipulációra, a

kézrel végzett tevékenységekre. Ezáltal új ismeretekre tesznek szert, és így a kézimunka sokféle anyagával, eszközével, tulajdonságaival ismerkedhetnek meg (16 – 17. ábra).

16. ábra. Műanyag felhasználási lehetőségei (saját készítés)

A sokféle megoldásokkal elkészített munkák, lehetőséget adnak a gyerekeknek az esztétikum felismerésére, a műalkotások iránti fogékonyságra. A technikák változatos használata alkalmat ad számukra az önkifejezés lehetőségének a sokféleségére.

Ezért is fontos, hogy az óvodai ábrázoló és alkotó tevékenység minden nap jelen legyen az óvodai életben. Ezáltal folyamatosan vizuális ingerek hatnak a gyerekekre, és sokoldalúan fejleszthetővé válnak, ha olyan, esztétikus és inger gazdag környezetet teremtünk számukra, melyben közreműködnek ők maguk is. Az ujjak és a kezek összehangolt és pontos mozgásának kialakítására szolgáló napi tevékenységek nemcsak a gyerekek beszédének kialakulásához járulnak hozzá, hanem alapja az jó iskolakezdésnek is. Kiváló alapot képeznek a képzelet, a megfigyelés és a koordináció gyakorlásához egyaránt.

Fontos, hogy a gyerekek naponta lássák, tapasztalják, megismerjék az általuk használt anyagok sokszínű tulajdonságát, variálhatóságát. Munkájuk során gyakran használjanak természetes anyagokat, megismerjék az anyag formálhatóságát, festéssel, tépéssel, vágással, ragasztással különböző technikai eljárásokat gyakoroljanak. Ezek a munkálatok sikerélményhez juttatják őket, amivel ki tudja fejezni önmagukat, és ami újjab ábrázoló tevékenységre ösztönzi őket. Ha időben felkeltsük a gyerekekben az anyagokkal, eszközökkel való tevékenykedés vágyát és lehetőséget biztosítunk számukra, hogy sokféle technikával, munkafogással ismerkedjenek, akkor biztosak lehetünk benne, hogy sikerélményeiken keresztül eljutnak az alkotás öröméhez.

17. ábra. Képalakítás vegyes anyagokból (saját készítés)

III. GYAKORLATI HÉT MEGVALÓSÍTÁSA A SALÁNKI ÓVODÁBAN

A tematikus hét levezetését a Salánki Óvodában az őszi időszakra terveztem. A projekttervet „Itt van az ősz, itt van újra” címen valósítottam meg 2020 októberében a középső csoportos gyerekek részvételével.

A fejlesztés folyamán a nevelés mellett kiemelt szerepet kaptak az olyan játékos formában történő tevékenységek, amelyek leginkább a gyerekek vizuális fejlesztését célozzák meg. A különböző mozaik technikák alkalmazása remek lehetőséget adtak a gyerekek sokoldalú fejlesztésére, nem csak a heti 1-2 kötelező foglalkozás keretein belül, hanem beépülve a szabadidős tevékenységekbe egyaránt. Ezek a tevékenységek, számba véve a gyerekek egyéni fejlettségét, képességét sajátosságait, segítik a képi gondolkodásmódjuk, igényességük kialakulását, szépérzékük fejlesztését, az önkifejezést. A napi terv szervezésekor, igyekeztem beiktatni olyan tevékenységeket, érzékelést fejlesztő játékokat, didaktikai játékokat, melyek mozaik elemeket tartalmaznak. Ezen tevékenységek által jól fejleszthető a gyerekek figyelme, koncentrációs képessége, emlékezőte, megfigyelőképessége egyaránt.

A játékos tevékenységek által, olyan részképességek fejlődnek ki a gyerekekben, amik a későbbiekben válnak fontossá és nagy szerepet játszanak majd a tanulásban. Az iskola kezdés egyik fontos feltétele a finommotorika megfelelő fejlettsége, ami az apró elemekből álló mozaik összeillesztésén, a vele való manipuláción keresztül valósítható meg leginkább. A boltokban kapható mozaik játékok mellett, számos olyan saját készítésű játékszert is felhasználtam, amit a gyerekek előszeretettel fogadtak. Legtöbbjük elkészítéséhez újrahasznosítható alapanyagokat használtam fel. Természetes anyagokat, terméseket, magvakat használva a játék eszközeként, a gyerekek közelebb kerülhetnek magához a természethez, ezáltal többet tudhatnak meg eredetükről, sajátosságaikról, felhasználhatóságukról. Ezeknek a tevékenységeknek jelentős a feszültségoldó hatása, s nagyban növeli a társas együttlét során kialakult kapcsolatok épülését.

A projekthét levezetését több cél felállítása előzte meg. Ezeket az alábbiakban ismertetem:

- Új ismeretek szerzése az ősz, mint évszak tulajdonságairól, változásairól;
- Az őszi természet változásainak megfigyelése, tapasztalatszerzés;
- Az állatokhoz kötődő pozitív viszony kialakítása;
- Azonosságok, különbségek, ok-okozati összefüggések felismerése;

- Értelmi képességek, gondolkodás, fantázia fejlesztése az alkotó tevékenységek során;
- Vizuális észlelés, esztétikai érzék fejlesztése;
- Környezettudatos magatartás kialakítása;
- Közösségi nevelés;
- Érdeklődés felkeltése. Élményt nyújtó tevékenységek biztosítása.

A projekt tervezését a következő fejlesztési területek heti felosztása alapján készítettem (1 – 2 melléklet), (1.táblázat):

1. táblázat. A fejlesztési területek heti felosztása
(saját szerkesztés)

Nap	Foglalkozás
Hétfő	természetismeret, zenei nevelés
Kedd	szépirodalom, torna
Szerda	matematika, rajz, festés, mintázás, kézimunka
Csütörtök	beszédképesség fejlesztés, zenei nevelés
Péntek	külső világ tevékeny megismerése, torna

A hét napjait tekintve, több olyan tevékenységet végeztünk a gyerekekkel a nap folyamán, ami naponta ismétlődik. Ide sorolhatnám a gyerekek folyamatos érkezését, a reggeli megfigyeléseket, szabadon választott játéktevékenységeket, a reggeli játékos testmozgást-tornát, az étkezésekre való felkészülést, reggelit, ebédet, uzsonnát, a déli pihenőt, meseolvasást. Ezekre a tevékenységformákra külön nem térek ki a napi rend leírását követően, ezért röviden szeretném ismertetni ezek levezetési formáját.

A munkanapot a gyerekek fogadásával kezdtem, ahol a megfigyelést követően a gyerekek lehetőséget kaptak a szabadon választott játéktevékenységre. Azok a gyerekek, akik nehezen oldódtak fel a reggeli órákban, különböző játék lehetőségek közül választhattak (vár építés, legózás, mozaik játékok kirakása, didaktikai és puzzlés játékok). A gyerekek megérkezését követően a játékok helyre rakása történik, majd reggeli tornával folytatódik a tevékenységek sorozata. Felsorakozás után a gyerekek a mondóka szövegére kört alkotva meneteltek és megfelelő mozdulatokat végeztek (2. táblázat).

A reggeli torna befejeztével elkezdtünk a reggelihez készülni, amit a megfelelő higiéniai szokások kialakítása előzött meg. A gyerekek külön csoportokba szerveződve mennek az illemhelyre, majd kezet mosni, aztán elfoglalják helyüket az asztaloknál.

Étkezés előtt és után elmondják a házi áldást, megköszönik a finom reggelit. Evés közben figyelünk a megfelelő étkezési szokások kialakítására, a helyes testtartásra. Ezt

követően felkészültek az aznapi foglalkozásra, ahol az adott témához kötődő készségfejlesztő tevékenységeket valósítunk meg.

2. táblázat. Reggeli torna (saját szerkesztés, Internet 1 alapján)

„Aki nem lép egyszerre” - menetelés lassú, gyors tempót követve;

„Hosszú lábú gólya” - csípőre tett kézzel magasba emelt lábakkal lépkedünk;

„Dirmeg, dörmög a medve” - sarokjárás, széttárt karokkal, egyensúly érzék megtartása;

„Poros úton kocsis zörög” - futás, tempóváltás.

Torna- és légző gyakorlat után az „1, 2, 3, 4, lépegetni nem nehéz” figyelem fejlesztő gyakorlattal zártuk a reggeli tornát.

A foglalkozásokat követően sor került a friss levegőn történő élményt szerző sétákra, kirándulásra, megfigyelésre, tapasztalatszerzésre és szabadon választott játékokra. Majd ebédhez készülve a gyerekek elvégzik a szokásos testápolási teendőket. Ebéd után pizsamába öltözködnek és a meseolvasást követően megtörtént a pihenés, alvás.

A déli pihenő után tornapercek, öltözködés majd a testápolási teendők végeztével, uzsonna következik.

A délutáni órákban sort kerítünk a változatos készségfejlesztő tevékenységek megvalósítására, ami többnyire mikro csoportos formában történik, közben a többiek szabadon választott játék tevékenységet folytatnak. Majd várják a szülők érkezését és távoznak.

3.1 Hétfő

Zenei nevelés (A zenei nevelő tervei alapján)

Téma: Ritmusérzék fejlesztés, egyenletes lüktetés, halk, hangos éneklés, magas - mély hangszín felismerése

Cél: A dalos játékok megszerettetése. Ritmusérzék fejlesztése, lassú gyors éneklés érzékeltetése. Tánclépések tanítása, gyakorlása.

Foglalkozás tartalma:

Bemelegítő gyakorlatok: menetelés énekszóra, magasra emelt lábakkal, váltakozó tempóban, lábujjhegyen.

- Egyenletes lüktetés, halk, hangos éneklés gyakorlása, új mondókatanulása, ismétlés...

- Daltanítás hallás után: „Sárgul már a falevél” (halk, hangos éneklés gyakorlása)

- Ritmuskészség fejlesztés:- „A salánki szőlőhegyen, két szál vessző” (egyenletes

lűktet és)

- Hallásfejlesztés: „Négy vándor jár” (magas-, mély-, emelkedő-, süllyedő hangon éneklés)
- Együtténeklés-mondókázás: „Madarak voltunk”, „Erre csörög a dió”, „Kiszáradt a diófa”, „Dombon törik a diót” című dalos játékok (zenei hallásfejlesztés).
- Páros játék: „Hopp Juliska, hopp Mariska” (sarokkoppintás, ellentétes, váltott lábbal) sejt, gyere vélem egypár táncba (páros forgás) - Tánclépések tanítása.
- Légző gyakorlatok végzése, menetelés lassú tempóban, kivonulás a teremből.
- Kis pihenő után kezdetét veszi a foglalkozás természetismeretből.

Természetismeret

Téma: „Természet ősszel”

Cél: Szerezzenek minél több ismeretet az ősz, mint évszak tulajdonságairól, változásairól. Mélyíteni a gyereket tudását az élő és élettelen természetről. Megfigyelni a körülöttünk végbemenő változásokat. Felfedezni az ősz sokszínűségét. Fejleszteni fantáziájukat az alkotó tevékenységük során a látottak alapján. Újrahasznosításra nevelni a gyerekeket. Gyakorolni az ollóval, ragasztóval való bánásmódot. Fejleszteni szín és forma érzéküket. A természet óvására, szeretetére, az állatok, védelmére tanítani és nevelni őket.

Eszközök: CD lejátszó, váza, színes falevelek, olló, ragasztó, ceruzák, körülrajzolni való sablon, papírhenger, kartonlap, színes papír

A foglalkozás várható menete

Bevezetés: A gyerekek figyelem felkeltése érdekében bekapcsolom az „Erdő hangjai” című CD-t. A gyerekek felfigyelnek a hangokra, és kíváncsian érdeklődnek a történetek iránt.

Megbeszéljük, hogy milyen hangokat hallanak, hallottak e már ilyen hangokat, ha igen akkor hol? Hallgatás közben megkülönböztetjük és szétválogatjuk az élőlények hangjait az élettelen dolgok hangjaitól.

Fő rész: Felhívom a gyerekek figyelmét a természetsarokban lévő vázába elhelyezett színes falevelekre. Megfigyeljük, megnézzük és összehasonlítjuk színük, formájuk alapján. Megbeszéljük, mi történik velük, miért sárgulnak meg, hullnak le a fáról. Ezt követően megkérem a gyerekeket, hogy helyezkedjenek el körbe ülve a szőnyegen. Találós kérdést teszek fel az évszakokról, amire várom a gyerekek megfejtését (3.táblázat).

3. táblázat. Találós kérdések az évszakokról

(saját szerkesztés, Internet 2 – 4 alapján)

Négy testvér egymást kergeti,
De egymást soha el nem érheti. (évszakok)

Fagytól-jégtől sose fél,
S szánon halad, ő a... (tél)

Havat olvaszt, vizet ont,
Fényt áraszt, lombot bont.
Vigyázz rá, mert nagyon ravasz,
S hamar becsap, ő a... (tavasz)

Trikóban és sortban jár,
S folyton strandol, ő a... (nyár)

Esik eső csepereg,
Sárga levél lepereg.
A nap is már rövidebb,
Melyik évszak lehetek?
Mi az? (ősz)

Az ügyes megfejtések után irányított kérdésekkel beszélgetést folytatunk az adott témával kapcsolatosan.

- Miről szólnak a találós kérdések?
- Milyen évszakokat ismerünk? Soroljuk fel;
- Összesen hány évszak váltakozik?
- Melyik évszaknak mi a jellegzetessége?
- Milyen évszak van most?
- Miből láthatjuk ezt?
- Milyen változásokat vehetünk észre nap, mint nap?
- Minden évszakhoz hónapok tartoznak. Ki tudná elmondani a tavaszi hónapokat?

Ezt követően felolvasom a gyerekeknek Zelk Zoltántól az „Őszi mese” című mesét. (3. melléklet), Majd megbeszéljük a mese tartalmát, kérdésekkel segítve a gyerekek válaszát:

- Milyen évszokról esik szó a mesében?
- Miből lehet ezt tudni?
- Mi történt a kis falevéllal?
- Ki volt a barátja a falevélnak?
- Hogy végződik a mese?

Beszélünk az őszi színeiről, hogy milyen színűre festette be az őszi a leveleket. Felajánlom a gyerekeknek, hogy készítsünk mi is őszi fát papírhengerekből.

Megkérem a gyerekeket, hogy üljenek át az asztalokhoz, ahol már minden elő van készítve a munkához. Mielőtt elfoglalják a helyüket, tornapercet tartunk, amit a következő mondóka szövegére mozgással kísérünk (4. táblázat):

4. táblázat. Tornaperc: „Fújja a szél a fákat” (saját szerkesztés
Internet 5 alapján)

Fújja a szél a fákat (lengetjük mindkét karunkat)
Letöri az ágot, reccs! (hirtelen leengedjük a kezünket)
Lehullott egy falevél (magatartásból lassan leengedjük a kezünket),
szelek szárnyán útra kél. (kezünkkel a szálló levelet imitáljuk)
Hegyen, völgyön átrepül, (két karunkat körbe forgatjuk)
ha elfárad, lecsücsül. (két karunkat gyorsan leengedjük).

A tornapercet követően bemutatom a gyerekeknek az őszi fa elkészítési módját, amit mozaiktechnikával készítünk el. Mielőtt hozzálátnak, a munkához arról kérdezem őket, hogy milyen színű faleveleket szoktak ősszel látni (piros, zöld, sárga, barna és ezek kombinációját).

Megbeszéljük pontosan a munka menetét, hogy milyen sorrendet kell követniük munkavégzés közben, milyen színes papír csíkokat fogunk használni a mozaik falevelek elkészítéséhez munkánk során. A gyerekek önállóan dolgoznak. Közben figyelem a munka folyamatát, felügyelem az olló megfelelő használatát. Szükség szerint segítséget nyújtok, ha nehézségek lépnek fel munka közben (18. ábra).

A háttérben halk zene szól Gryllus Vilmostól a „Hallgatag erdő” című dal.

18. ábra. Őszi fa készítése (saját fotó)

Összegzés: A munka végeztével kiállítást rendezünk az elkészült munkákból. Szemügyre vesszük egymás munkáját, kinek milyenre sikerült. Felhívom a figyelmüket az őszi

természet szépségére, sokszínűségére. Megdicsérem a gyerekeket a sok őszi színekbe borított fa elkészítéséért.

Kirándulás. Az ügyes munkáért cserébe kirándulást szervezünk a gyerekekkel a közeli erdőszetre, ahol közelebről is megfigyelhetik, felfedezhetik az őszi természetet szépségét, kincseit (19. ábra).

Öltözködést követően párban felsorakozunk. Séta közben énekeljük a „Sárgul már” című dalocskát. Az erdőszet területén megnézzük, megismerjük a fákat, bokrokat, virágokat. Megfigyeljük a színük, formájuk alapján. Becsukott szemmel figyelünk a madarak hangjára, megpróbáljuk kiszűrni a természet hangját a különböző környezeti zajok közül. Mókus lesre hívom a gyerekeket, ahol szép csendbe figyeljük a fák lombjait, odút keresve annak reményében, hogy előbukkan egy ügyesen rejtőzködő mókuska. Az avarban süni rejtekhelyet keresünk, hogy megfigyeljük, hogyan készülődik a télre.

19. ábra. Kirándulás a természetben: Termékek gyűjtése (saját fotó)

Lehetőséget kapnak a gyerekek a szabad játékra az avarban, levelek, termékek gyűjtésére, kincsek felfedezésére (19. ábra).

A sorakozót követően visszatérünk az óvoda területére. Az öltözködés után elhelyezzük a természetsarokban az összegyűjtött termékeket, kincseket, amit magunkkal hoztunk a kirándulásról. Közben élménybeszámolót tartunk: mit láttunk az erdőszeten, mit fedeztünk fel, hogy érezték magukat. Gyerekek válaszána meg hallgatását követően folyamatosan történik a kézmosás, készülünk az ebédre.

Délutáni tevékenység

„Gyűjtögető kis mókus” - játék

Cél: érzékszervi megtapasztalás, termékek szétválogatása tapintás által. Eszközök: egy kendő vagy sál a szem bekötéséhez, termékek, kosárcák, mókusfülek. Játékleírás: Egy gyerek szemére felkötjük a kendőt, elébe helyezzük az összekevert termékeket. Az lesz a feladata, hogy válogassa szét a termékeket, nevezze meg a kosarak tartalmát, mindaddig, míg a többiek egy ismerős mondókát mondanak a mókusról (5. táblázat):

5. táblázat. Mondóka a mókusról

(saját szerkesztés, Internet 6
alapján)

Mókus, mókus fürge mókus

Esik eső, fúj a szél,

Siess hamar, keress ételt,

Nemsokára itt a tél!

Hagyom a gyerekeket játszani a termékekkel, közben egy saját készítésű játékra hívom fel a figyelmüket.

Didaktikai játék: „Gesztenyés kirakó” (térbeli észlelés fejlesztése szabálykövetéssel)

Feladat: Sorminta kirakása természetes anyagokból. Fejleszteni a finommotorikát, figyelmet, memóriát, szem kéz koordinációját, megfelelő lépés-sorrend előrelátását a koncentráció képességet, kitartást.

Segédeszköz: kanál, csipesz, feladatkártya. Újrahasznosított anyagok felhasználása: tojástartó. Természetes anyagok: gesztenye.

20. ábra. Gesztenyés kirakó (saját fotó)

A játék menete: A gyermek feladata, hogy a megkapott kártya alapján termékekből ki kell raknia a gesztenyét a tojástartó megfelelő mélyedésébe kanállal vagy csipesz használatával. Ha sikerült kirakni a sorrendet a kártya után, új kártyát választhat a játékos (20. ábra).

3.2 Kedd

A gyerekek a reggeli órákban szabadon játszanak a szőnyegen, a megfigyelésem alatt. A nem játsszó gyerekeket igyekszek bevonni, a mindenki számára közkedvelt tevékenységek elvégzésébe, vár építésbe, legózásba, különböző mozaik játékok kirakásába (21. ábra). Miközben rendezgetik a különböző méretű, színű és formájú elemeket sok más mellett fejlődik a kézügyességük is. Közben csoportosítanak különböző szempontok alapján, ami elősegíti a matematikai készségek fejlődését.

21. ábra. Kézügyesség fejlesztése a reggeli órákban (saját fotó)

Szépirodalmi foglalkozás

Téma: Csukás István: „Sün Balázs” című meséje.

Cél: Felkelteni a gyerekek érdeklődését a szépirodalmi művek iránt posztóbab segítségével. Ismertetni a gyerekekkel az évszakhoz igazodó Csukás István: „Sün Balázs” című verses meséjét (5. melléklet). Ismeretek bővítése a mesén keresztül. Megbeszélni a mese tartalmát. Felhívni a gyerekek figyelmét a testvéri összetartozásra, családi szeretetre, viselkedésművekre, segítőkészségre. Együttérzésre, egymás iránti tiszteletre nevelni a mese által. Közösségi érzés, egybetartozás érzésének fejlesztése. Bővíteni szókincsüket, a mesében előforduló fogalmak ismertetése. Felhívni a figyelmüket a hang lejtésére, intonációra. Eljátszani a gyerekekkel a történetet.

Módszer: Beszélgetés, bemutatás, magyarázat, ellenőrzés, értékelés

Eszköz: posztóbab figurák

Foglalkozás várható menete

A varázsdobozból előkerülnek a mesehősöket illusztráló posztóbabok. A gyerekek szemügyre veszik, nézegetik, számolgatják őket. Beszélgetést kezdeményezek a figurákkal kapcsolatosan.

Megkérdezem, hogy mit tudnak a sünök életviteléről. Tudják-e, hogy a sünök most kezdenek téli álmra szenderülni? Tudják-e, hogy hol élnek? Mivel táplálkoznak?

Megkérem a gyerekeket, hogy kényelmesen helyezkedjenek el a meseszőnyegen, mert egy nagyon szép mesét fognak most tőlem hallani a sünikékről. A mesét a megszokott mese verssel, kezdem (6. táblázat):

6. táblázat. Mondóka: „Egyszer régen...”

(saját szerkesztés Internet 7 alapján)

Egyszer régen nagyon régen,
Kint jártam a meseréten.
Ahogy mentem, ahogy jártam,
Tudjátok, hogy mit találtam?
Semmi mást csak egy mesét,
Kezdem is az elejét...

Felolvasom a gyerekeknek a mesét (4. melléklet). Meseolvasás közben figyelek a hanglejtésre. A vers szavaival hangsúlyozom a szeretetteljes érzelmek kifejezését, a testvérek iránti szeretet, pozitív kapcsolat erősítését. Felhívom a gyerekek figyelmét a testvéri összetartozásra, családi szeretetre, segítőkészségre. Beszélünk arról, hogy kell viselkedni egymással a testvéreknek, barátoknak, ha bajba kerülnek. Szabad e magukra hagyni őket a bajban? Miért nem? Hogyan viselkedett a mese főhőse? Illusztrációt mutatok a meséről.

A kérdések megválaszolása után új szavakkal bővítjük a gyerekek szótárát, elmagyarázzuk jelentésüket: kívül rekedt, furakodott, nyomakodott, morgott, perelt, baktatott, poroszkált.

A kérdések megválaszolása után, lehetőséget kapnak a gyerekek a bábozásra, mese megelevenítésére. Megtapasztaltatni a gyerekeket a közös mesehallgatás örömét.

Testnevelés foglalkozás

Téma: Testi képességek fejlesztése. Labdagurítás, dobás, vezetés. Egyensúlyérzék fejlesztése.

Nevelési cél: Az egészséges életmód alakítása. Testi képességek fejlesztése nagymozgásokkal.

Labdagurítás, dobás, vezetés; testük és a tér viszonyának mozgással való megtapasztalása. Együttműködő képesség erősítése. A mozgás megszerettetése, mozgásigény felkeltése.

Eszköz: Karikák, labda- a gyerekek létszámának megfelelően, akadályok.

Bevezető rész: Sorakozás, helyben járás, járás-köralakítással, irányváltotatással. Lassú

iramú futás irányváltoztatás megtartásával. Oszlop alakítása

Bemelegítő gyakorlatok:

- Utánzó járás az akadályok körül: medve róka, béka;
- Az udvar megadott akadályinak kikerülése;
- Nyak izmainak nyújtása- egyensúlyérzék fejlesztés;
- Hát és karizom nyújtó gyakorlat- tartásjavítás- egyensúlyérzék fejlesztés;
- Lábizom nyújtó gyakorlat - lábizom erősítés;
- Lábizom erősítés.

Előkészítő rész:

Bemelegítő játék „Háztalan mókus”

Fő rész:

- Labdagurítás két kézzel helyben és haladással;
- Labdadobások tanulása: kétkezes alsó dobás;
- Labda elkapása két kézzel;
- Labdavezetés két kézzel helyben.

Befejező rész:

Irányított mozgásos tevékenységek. Gyorsaságot fejlesztő játék „Süni fogó”: Kijelölünk egy fogót „Sünit” a többiek a menekülők „csigák”. A fogó négykézlábra ereszkedve, a „csigák” guggoló járással haladhatnak. Akit a fogó megérint, az lesz a következő fogó. Győztes az, akit nem érintenek meg, vagy legkevesebbszer fogtak el. A játék végén játékos megoldású járás irányváltoztatással, légző gyakorlat végzése. Értékelés, eszközök elpakolása.

Séta. Megfigyelés. Ezután környezeti sétára hívom, a gyerekeket, ahol megfigyeljük az óvoda területén lévő fákat: gesztenye-, dió-, alma- és körtefát. Milyen a termésük? Mikor érik be a gyümölcsük? Milyen terméseket hoznak? Milyen a színük, formájuk? Miért hívjuk őszi gyümölcsöknek, terméseknek? Mit látunk még a terméseken kívül a fák alatt? Miért hullatják le a fák a leveleiket? Kiknek szolgál rejtekhelyül a száraz avar? Ok-okozati összefüggést találni a természeti jelenségek között. Találós kérdések a termésekről (7.táblázat):

7. táblázat. Találós kérdések a termésekről
(saját szerkesztés Internet 4 - 8 alapján)

Volt ám nekem zöld kabátom,
azt viseltem egész nyáron
Nagyot nőttem pár hét alatt,
a zöld kabát széjjelszakadt. Mi az?
(dió, gesztenye)

Süni labda, zöld a színe,
Ősszel pottyán le a fűbe.
Benne barna golyó lapul,
Nagyot pattan, hogyha gurul. Mi az?
(gesztenye)

Ha megérik, nagyot pattan,
Olyan kerek, majd kicsattan!
Fogacskádon ám kifog,
Bizony nem fog rajta fog,
Szegény hiába sajog!
De ha kővel kupán vered,
Recseg-ropog, s kettéreped.
Mi az? (dió)

A séta során gyűjtött termések, anyagok felhasználása:

A sétát követően a „Sün Balázs” mese hatása alatt gesztenye és kövecske felhasználásával udvarmozaikot készítünk előrajzolt krétavonal alapján (22. ábra). Ezáltal fejleszteni fantáziájukat, vizuális látásukat, kézügyességüket.

22. ábra. Udvar mozaik készítése: „Sün Balázs” című mese alapján (saját fotó)

Miután elkészültünk a munkánkkal felsorakozunk, és szép sorjában bevonulunk az

öltözőbe. Folyamatosan használják a mosdót, kezet mosnak. Amíg várunk a többiekre, hogy elkészüljenek, beszámolunk a ma történt eseményekről, kinek mi tetszett a legjobban.

Délutáni tevékenység

Az uzsonnát követően a gyerekek mozaikos, kirakós játékokkal játszanak. Az érdeklődőkkel termésekből barkácsolunk különböző figurákat, vigyázva az eszközök rendeltetésének megfelelő használatára a baleset megelőzése érdekében (23. ábra). Ezáltal fejleszteni képességüket, türelmüket, figyelmüket, fantáziájukat és esztétikai érzéküket. Beszélni a gyerekeknek arról, hogy régen a gyerekek olyan játékokkal játszottak, amit a felnőttek vagy saját maguk készítettek el. A játékok alapanyagát a természetből, a környezeti sétán gyűjtöttük.

23. ábra. Barkácsolás természetes anyagból (saját fotó)

Barkácsolás után rendet rakunk, és a gyerekek a szülők érkezését követően elköszönnek és távoznak.

3.3 Szerda

Matematika

Téma: Számok és formák, alakzatok, mérések, összehasonlítások

Cél: Formálni, alakítani, megismertetni a gyerekeket a formákkal, alakzatokkal, számokkal, gyümölcsstermészel, megszilárdítani ismeretüket; csoportosítás, összehasonlítás: mi a kisebb, nagyobb, hosszabb, rövidebb. A szétválogatás képességének fejlesztése. Ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása. A logikus gondolkodás megalapozása, matematikai kíváncsiság és érdeklődés felkeltése.

Eszközök: Kosár, zöldségek, gyümölcsök, didaktikus játékok, feladatlap, ugráló kötél.

Előző anyag: Mese olvasása, színezés 5-ös számig, puzzle játék, didaktikus játék.

A fejlesztés tartalma:

Környezetismeret - őszi gyümölcsök, azok színe és formája, íze. Gyümölcsök (alma,

körte, szilva, dió), zöldségek (paradicsom, ugorka, káposzta, hagyma, murok)

Matematika – formák: négyzet, ovális, kör, háromszög.

Foglalkozás várható menete

A gyerekeket az asztal köré hívom, ahol egy kosárban őszi gyümölcsöket, zöldségeket helyeztünk el. Kérdéseket teszek fel a gyerekeknek:

- Szeretitek gyerekek a zöldségeket?
- Kinek melyik a kedvenc őszi gyümölcse, zöldsége?
- Milyen gyümölcsöt, zöldségek teremnek ilyenkor a kertekben? (felsorolás)
- Ki tudja, hogy milyen gyümölcsből mit készítenek?
- Miért tartjuk fontosnak a gyümölcs, zöldség fogyasztását?

Válaszok: a gyümölcsöket aszalják, lekvárt, kompót készítenek belőlük. A zöldségekből levest, savanyúságot készítenek. Sok vitamin van bennük.

De nem csak az emberek kedvenc eledele a zöldségek és gyümölcsök, hanem az állatoké is egyaránt (nyuszi, mókus, süni stb.).

- Gyertek, számoljuk meg miből mennyi van a kosárban.

A kosár tartalmát sorban kirakjuk a terítőre, közben számolunk (sorszámolást hajtunk végre), csoportosítunk, külön a zöldségeket, gyümölcsöket (kisebb, nagyobb, hosszabb, rövidebb), színük, méretük alapján. Melyik az első a sorban? Második? Ötödik? Milyen a formájuk?

Az osztályozást, megbeszélést követően a témával kapcsolatban feladatlapot kapnak a gyerekek, ahol össze kell kötni a zöldségeket azokkal a formákkal, amelyre hasonlítanak és megfelelő színűre színezni.

Ha elkészülnek, a feladatlappal ugrókötelek segítségével formákat rakunk ki a szőnyegen (háromszög, ovális, körvonal). A gyerekek feladata végig sétálni a vonal mentén. A lépések során, amelyik mezőre lép a gyerek el kell mondani milyen formájú a mező és párosítani egy zöldséggel a szín és a forma alapján, hangosan számolva a lépések. Ha sikerül megnevezni, léphet még egy mezőt.

Ezt követően megkérem a gyerekeket, hogy foglaljanak helyet az asztalnál, mivel egy új játékot szeretnék nekik bemutatni. A játék figyelemfejlesztő, neve „Színes sünikék”. A színérzéküket fejlesztő játék előtt, felolvasom a Csukás István „Sünmese” című versét (8.táblázat):

8. táblázat. Csukás István „Sünmese” című verse

(saját szerkesztés Internet 9 alapján)

Tüskés hátú sün barátom,
Merre jártál mondd a nyáron?
Itt az ősz, a lomb lehullt már,
Most látlak, hogy előbújtál!
Körmöd kopog, eliramlasz,
Vigyázz! Itt a tél, te mamlasz!
De a sün nem jön zavarba,
Belebújik az avarba.

Ezt a játékot egyszerre 4 gyermekkel játszuk. Mindenkinél van 5 különböző színű kartonból kivágott korong. Szükséges hozzá 2 színes dobókocka (lila, sárga piros, kék, zöld és fekete színű). A sünöket ábrázoló lapot előzőleg kinyomtatjuk és szétvágjuk. A képeket a gyerekek elé tesszük színnel felfelé. A játékvezető egyszerre dob a két dobókockával. Ha piros-sárgát dob, a leggyorsabb játékosnak az egyik megfelelő színű korongját a piros-sárga színű sünire kell tenni. Az lesz a győztes, akinek a korongjai leghamarabb elfogynak. Fejleszti a gyors reagáló készséget, színérzéküket, szem- kéz koordinációját, vizuális látásukat és a figyelmet.

A színérzék és figyelem fejlesztését követően sort kerítünk a matematikai fogalmak (kisebb, nagyobb, hosszabb, rövidebb több, kevesebb) játékon keresztül történő gyakorlására.

„Baglyos” játék

Cél: Fejleszteni a gyerekek motorikus ügyességét, vizuális látásukat, logikai gondolkodásukat. Folytatni színérzékük és szépérzékük fejlesztését. Összehasonlító képességük, matematikai fogalmak (kisebb, nagyobb, hosszabb, rövidebb több, kevesebb) gyakorlása. A sorrendiség és szétválogatás képességének fejlesztése. Szókincsük gyarapítása mondókával (24. ábra).

Játékok rendszerezése:

„Tedd ide a kisméretű kupakokat, ide pedig a nagyméretűeket”

„Melyik kupak a nagyobb? Melyik a kisebb?”

„Két tároló, az egyikben 10 kupak van, a másikban csak 3. Melyik tárolóban van több kupak?” „Válogasd szét színek szerint a kupakokat! Ide tedd a pirosakat, ide a kékeket!”

„Válogasd szét a kupakokat nagyságuk szerint!”

„Tedd ide a kék színű nagyméretű kupakokat, ide pedig a sárga színű kisméretű

kupakokat”.

Közben a mondóka szövegére mozdulatokat végzünk, megpihenünk (9.táblázat):

9. táblázat. „Bagoly mondóka” (saját szerkesztés
Internet 10 alapján)

Baglyocska hunyorog, (hunyorogunk)

Fatönkön kuporog, (leguggolunk)

Nagy fejét forgatja

Hol erre, hol arra, (fejünket balra-jobbra fordítjuk)

Izeg-mozog, toporog, (toporgunk)

Tippi, topi, topp, topp, topp. (végén taps, taps, taps)

24. ábra. Baglyos játék (saját fotó)

„Gombos” játék

Cél: Tanítani a gyerekeket meghatározott tulajdonságok szerint tárgyakat összehasonlítani, szétválogatni, osztályozni. Gombok sorba rendezése saját elgondolás vagy megnevezett mennyiségi tulajdonságuk szerint, szétválogatása szín, nagyság, hosszuk, lyukak száma szerint (25. ábra). Mennyiségek összemérése: kisebb- nagyobb, könnyebb-nehezebb, rövidebb-hosszabb. Formaazonosságok felismerése, párosítások, haladási irány meghatározása.

Feladat: Fejleszteni a gyerekek motorikus kézügyességét, vizuális látását, logikai gondolkodását.

25. ábra. Gombos játék (saját fotó)

Játékot segítő kérdések: „A két gomb közül szerinted melyik a nagyobb?”, „Tedd a gombokat méretük szerint növekvő sorrendbe. Ide tedd a legkisebbet, és mellé a többit sorban”, „Válogasd szét a gombokat színük szerint”, „Rakj ki váltakozó sormintát a piros és barna gombok segítségével”, „Melyik színű gombból van több? Kevesebb?”, „Rakj ki ugyanannyit”, „Melyik a legnagyobb? Melyik a legkisebb?”, „Válogasd szét a gombokat a lyukak száma szerint”.

Befejezés. A játék végeztével átbeszéljük és összegezzük a történeteket. Mi ujjat tanultak a mai foglalkozáson? Mi tetszett benne a legjobban? Melyik része volt számukra a legérdekesebb? Megdicsérem őket, a jó viselkedésért, hogy figyeltek és ügyesen boldogultak a feladatokkal.

A foglalkozás végén a gyerekek asztalhoz ülnek és falatoznak a felszeletelt vitaminsalátából.

Felhívjuk figyelmüket arra, hogy csak tiszta kézzel láthatunk hozzá az evésnek és a zöldségeket, gyümölcsöket alaposan meg kell mosnunk fogyasztás előtt.

Kis pihenőt követően megkezdjük a kézimunka foglalkozásunkat.

Vizuális nevelés, kézimunka

Téma: Sün, só-liszt gyurma

Cél: Ismertetni a gyerekeket a só gyurma tulajdonságaival, a belőlük készült dolgok szépségével. Fejleszteni a gyerekek térbeli látását, széperzéküket kéz és ujjpercek izmainak

átmozgatását. Folyamatosságok fenntartására törekvés munkavégzés közben. Bővíteni a gyerekek ismeretét a vadállatokról, az erdő egyes lakóiról, tudják a rájuk jellemző sajátosságuk alapján felismerni őket, felhívni érdeklődésüket, kíváncsiságukat az állatok iránt, bővíteni szókincsüket, figyelem és emlékezőkészség fejlesztése. Esztétikai érzék fejlesztése művészeti tevékenység által.

Eszközök: só-liszt gyurma, napraforgómag, kartonpapír korong, színes lap, ecset, ragasztó.

Eljárás: gyurmázás.

A fejlesztés lehetőségei: anyagok, felületek megismerése, formák keletkeztetése, tapintással; tapasztalatok szerzése az anyag tulajdonságairól: puha, kemény, sima, érdes, nedves stb. A gyurmázás alaptechnikáinak elsajátítása, finommotorika, szem-kéz koordináció, szépérzékük fejlesztése.

Foglalkozás várható menete

Bevezető rész: Bekapcsolom a gyerekeknek számára már jól ismert „Hallgatag erdő” című dalt Gryllus Vilmostól.

- Ki tudja megmondani, hogy milyen állatok élnek az erdőben? Nézzétek a képeket és nevezzétek meg!

Erdei állatokhoz tartoznak: a farkas, a róka, az őzike, a szarvas, a mókus, a sündisznó, a bagoly, a nyuszi, a harkály, medve stb. Ezek az állatok az erdőben élnek, ezért nevezzük őket vadon élő állatoknak.

Ezt követően közösen elmondjuk a „Sünlakás” című mondókát (10. táblázat):

10. táblázat. Mondóka: „Sünlakás”
(saját szerkesztés Internet 11 alapján)

Jön a hideg, jön a tél,
Süni család mendegél,
Levélkupac, farakás,
Az lesz ám a jó lakás,
Benne moha párna,
Szép a süni álma.

- Gyerekek! Most só-liszt gyurmából sündisznót fogunk készíteni. Nézzétek csak, megmutatom nektek az én sünimet. Szeretném, ha a mai foglalkozáson meg tanulnátok ti is hasonlót készíteni. Először is elmondom, hogy mivel kell, hogy kezdjük a munkát, ti figyeljétek és nemsokára mindenki hozzá láthat a munkához (26. ábra).

Fő rész: Elmagyarázom a gyerekeknek a munka menetét: megformázzuk a süni testét; ráhelyezzük a karton lapból kivágott korongra; napraforgómagból tüskéket rakunk rá; szemet és orrot is teszünk rá; színes papírból faleveleket vágunk, és ragasztó segítségével a süni köré ragasszuk (26. ábra).

A gyerekek hozzálátnak a munkához, önállóan dolgoznak. Ha kérdés vagy nehézség merül fel munkavégzés közben segítséget nyújtok számukra. A háttérben halk zene szól.

26. ábra. Süni készítése só-liszt gyurmából (saját fotó)

Összegzés: Ezt követően közösen megnézzük a gyerekek munkáját és kiállítjuk. Dicsérem őket az együttműködésért, a jó viselkedésért azért, hogy ilyen szép sündisznókat készítettetek:

- Tetszett a mai foglalkozás?
- Mire emlékeztek, miről beszélgettünk ma? (ma az erdei állatokról beszélgettünk)
- Melyek az erdei állatok? (a farkas, a róka, az őzike, a szarvas, a mókus, a sündisznó, a bagoly, a nyuszi, a harkály, medve stb.)

- Ügyesek voltatok gyerekek!
- Vége a mai foglalkozásnak!

Délutáni tevékenység

A délutáni órákban mikro csoportos formában készségfejlesztő tevékenységet folytatunk, ahol a gyerekek termések, apró kövek kirakásával vizualizálják a számjegyeket, alakzatokat.

Didaktikai játék: „Készíts ugyanilyet” (Vizuális figyelemfejlesztés)

Feladat: Számjegyek és alakzatok kirakása gesztenyéből, apró kövekből.

A játék menete: A gyerekek kiválasztanak egy kártyát, ami egy számjegyet vagy alakzatot ábrázol. A feladat a következő: az előrajzolt mintavonal alapján kövek vagy gesztenye segítségével utánozzák le a sormintát, ezáltal is vizualizálják a számjegyeket, alakzatokat (27. ábra). Ezáltal fejlődik kézügyességük, alkotótevékenységük, szem-kéz koordinációjuk és koncentrációképességük.

27. ábra. Didaktikai játék: Készíts ugyanilyet (saját fotó)

3.4 Csütörtök

A gyerekek folyamatos érkeznek a reggeli órákban, és szabadon játszanak a szőnyegen, a megfigyelésem alatt (28. ábra). Azokat a gyerekeket, akik nehezen oldódnak fel, igyekszek bevinni, olyan tevékenységekbe, mint a mozaik, puzzle vagy vár építés, így egyéni formában is fejleszthetem képességeiket. Halmaz elemeinek sorba rendezése, szétválogatása (szín, forma, alak stb.), összemérése (több, kevesebb, ugyanannyivá tevés), tájékozódás a síkban, megkezdett ritmus sor folytatása.

28. ábra. Mozaik játékok a reggeli órákban (saját fotó)

Zenei nevelés (A zenei nevelő tervei alapján)

Téma: Ritmusérzék fejlesztés, egyenletes lüktetés, halk, hangos éneklés, magas - mély hangszín felismerése

Cél: A dalos játékok megszerettetése. Ritmusérzék fejlesztése, lassú gyors éneklés érzékeltetése. Tánclépések tanítása, gyakorlása.

Foglalkozás tartalma:

Bemelegítő gyakorlatok: menetelés énekszóra, magasra emelt lábakkal, váltakozó tempóban, lábujjhegyen.

- Dalisméltés: „Sárgul már a falevél” (halk, hangos éneklés gyakorlása);
- Ritmuskészség fejlesztés-: „A salánki szőlőhegyen, két szál vessző” (egyenletes lüktetés);
- Hallásfejlesztés: „Négy vándor jár” (magas-, mély-, emelkedő-, süllyedő hangon éneklés);
- Együtt éneklés - mondókázás: „Madarak voltunk”, „Erre csörög a dió”, „Kiszáradt a diófa”, „Dombon törik a diót” című dalos játékok (zenei hallásfejlesztés);
- Páros tánc: „Hopp Juliska, hopp Mariska” (sarokkoppintás, ellentétes, váltott lábbal) sejt, gyere vélem egypár táncba (páros forgás) - Tánclépések gyakorlása;
- Játék: „Lipem, lopom a szőlőt” (közös játék);

Menetelés lassú tempóban, légző gyakorlatok végzése, kivonulás a teremből.

Beszédkésztség fejlesztés

Téma: Állatok felkészülése a télre

Cél: Ismertetni a gyerekeket a vadon élő állatok télre való felkészülésével. Bővíteni tudásukat eledelükkel, életkörülményeikkel, táplálkozási szokásaikkal kapcsolatban.

Rávezetni a gyerekeket, hogy készítsük el a sün kedvenc eledelét termés mozaikkal. Fejlesztani a gyerekek motorikus kez ügyességét, vizuális elképzelését; összpontosítani a helyes szín összeállításra a különböző termések használatával. Rögzíteni az adott terméshez a színt: sárga- köles; barna- tatárka; fehér- rizs; és a gomba felépítését: kalap, szár.

Feladat: A tevékenységek során szerezzenek ismereteket az állatok alkalmazkodásáról a téli időjáráshoz: áttelelnék, csak részben alszanak téli álmat (mókus, borz), téli álmat alszanak (medve, sün), téli bundát növesztenek és az emberek gondoskodására szorulnak. Az állatok azonosítása, megnevezése. Közösségi érzés elmélyítése, beszédkésztség fejlesztése, szókincsbővítés.

A fejlesztés típusa (komplex): új ismeretet szerző: ismerkedés az állatok élőhelyeivel, étkezési szokásaival, hangjával

Módszer: beszélgetés, szemléltetés, játékos cselekedtetés, feladatadás, utasítás, magyarázat, ellenőrzés, értékelés

Eszköz: laptop, kivetítő az erdei állatok bemutatásához, ének lejátszásához, termések (köles, tatárka, rizs), ecset, ragasztó, előrajzolt gombák a gyerekek létszámának megfelelően.

Foglalkozás várható menete

Bevezetés: Megkérem a gyerekeket, hogy úgy helyezkednek el a szőnyegen, hogy mindenki jól lássa a kivetítőt. Erdei állatokról nézegetünk képeket, s közben megbeszéljük a látottakat.

Kérdések

- Milyen állatot látunk a képen?
- Hogy néz ki? (szín, forma, méret szerint)
- Mivel táplálkozik?
- Mit gondoltok, ő felnőtt állat vagy kicsinye?
- Hol lakik?
- Átalussza a telet vagy nem?

Összehasonlítjuk őket, röviden megbeszéljük jellemzőiket (táplálkozási szokásaikat,

testfelépítésüket, színeiket, élőhelyüket).

Játékra hívom a gyerekeket, ahol erdei állatok képeit válogatják szét: lábaik száma szerint, táplálkozás szerint, téli álmot alszik, illetve nem alszik téli álmot.

A válogatás és beszélgetés során lehetőség nyílik játékos tapasztalatszerzésre, különböző találós kérdések formájában (11. táblázat):

11. táblázat. Erdei állatokról szóló
találós kérdések (saját szerkesztés
alapján)

Ágról ágra, fákról fára
Fürgén, vígan szökkenek,
Ám legvígabb akkor vagyok,
Hogyha diót törhetek.
Szeretem a mogyorót is,
A rügyet is megeszem!
Találjátok ki gyerekek,
Hogy mi lehet a nevem! (mókus)

Barlang mélye az én hazám,
Itt élem világom,
Télen alszom, nyáron meg a
Kerekerdőt járom.
Azt se bánám, ha az erdő
Csupa mézzé válna!
Bár nem tudom,
Hogy akkor majd
Hol terem a málna? (medve)

Varni még senki se látta,
Pedig csupa tű a háta,
Gombákat gyűjt, hogyha éhes,
Mély álomba merül télen. Mi az? (sün)

Az ügyes megfejtések után bekapcsolom a gyerekeknek a Gryllus Vilmos: „Szúrós gombóc” című. gyerekdalát. A gyerekek figyelmesen hallgatják az ének szövegét, amiből sok mindent megtudhatnak a sünök életviteléről.

Ezt követően megkérem a gyerekeket, hogy segítsünk a süninek a télre való felkészülésben. Készítsünk neki termésből gombát, hogy bőven legyen az éléskamrájában eleség.

Fő rész: A gyerekek elhelyezkednek az asztaloknál, ahol már minden elő van készítve a

munkához. Ismertetem őket a munka menetével, hogy milyen sorrendbe kell, hogy haladjanak (a kívánt felület ragasztóval való megkenése; a kiválasztott terméssel való beszórása; a felesleges termés eltávolítása). Felhívom a figyelmüket, hogy egyszerre csak egy termést használjanak, különben összekeverednek, és nem lesz kivehető a mozaik kép (29.ábra).

29. ábra. Gomba készítése termésből (saját fotó)

A gyerekek önállóan dolgoznak. Szükség esetén segítem a munkájukat. A háttérben halk zene szól. Mikor elkészültek, tornapercet tartunk mondókával és megpihenünk (12. táblázat):

12. táblázat. Mondóka: „Gomba gomba gomba...” (saját szerkesztés Internet 13 alapján)

Gomba, gomba, gomba, (öklünket összeütögetjük)
 Nincsen semmi gondja, (tenyerünket forgatjuk)
 Ha az eső esik rája, (ujjakat lefelé tartva mozgatjuk)
 Nagyra nő a karimája. (nagy félkört rajzolunk a levegőben fejünk előtt)
 Az esőt csak neveti, (szánkra mutatunk nevetve)
 Van kalapja, teheti. (emelgetjük kalapunk)

Összegzés: Ezt követően közösen megnézzük a gyerekek munkáját és kitesszük a szülői sarokban. Megdicsérem őket a remek munkáért, amit végeztek:

- Tetszett a mai foglalkozás?

• Miről beszélgettünk ma? (az erdei állatokról télre való felkészüléséről beszélgettünk).

- Milyen állatokról? (a mókus, a medve, sündisznó stb.)
- Ügyesek voltatok gyerekek!

Biztos vagyok benne, hogy a süni hálás nektek a sok fáradozásért, és segítségért.

A foglalkozás után elmehetnek a gyerekek a mosdóba, majd sorakozunk és készülünk az udvarra.

Séta. Séta közben sor kerül a mindennapos testmozgásra és a szabadon választott tevékenységekre. Egy játékot mutatok be a gyerekeknek, ahol két csoportra osztódnak, majd egymással szembe felsorakoznak.

Mozgásfejlesztő játék: „Ki az ügyesebb?”

Az egyik csapatban lévőek lesznek a mókusok, a másokban a sünök. A mókusok csapata a diót szereti a sünöké a gombát. Az óvónő hol ezt, hol azt kínálja nekik. Ha „gombát” a sünök leguggolnak, és úgy tesznek, mintha gombát szednének a földön. Ha „diót” mond, gyorsan felállnak és nyújtózkodnak a dió után. Aki téveszt, kiesik a játékból. (Figyelem gyorsaság, reagáló-, hallás utáni megfigyelőképesség fejlesztése.

Megfigyelés. Ezt követően megfigyeljük a gyerekekkel az őszi virágokat a virágos kertben, tudni felsorolni a nevüket, a virágok színeit, megfigyelni a levél formáit. Tudni, hogy minden növénynek van szára, levele és gyökere. Megfigyelni a fák lombjait, a formájuk, színük, erezetük alapján. Megpróbálni találni két egyformát, miért lehetetlen ez? Hogyan csoportosíthatjuk a leveleket, miért gyűjtjük őket? Felhívom a gyerekek figyelmét a természet szépségére, az őszi levelek sokszínűségére.

30. ábra. Őszi virág és fa kirakása természetes anyagokból (saját fotó)

Lehullott levelekből, összegyűjtött apró kövekből, termésekből, őszi virág, fa, mandala, kirakása mozaik technikával (sorritmus fejlesztés) (30 – 31. ábra).

31. ábra. Termékek felhasználása udvar mozaik készítése során (saját fotó)

Délutáni tevékenység

Készségfejlesztő tevékenységet folytatunk a délutáni órákban. Sünös ajtódiszt készítünk mikro csoportos foglalkozás keretei belül, Csukás István „Sün Balázs” című meséje alapján.

Sünös ajtó disz készítése (mozaiktechnika)

Cél: „Sün Balázs” című mese alapján, délutáni tevékenységként sün család készítése termékek felhasználásával: kukorica, napraforgó, tatarka (32. ábra). Fejleszteti vizuális elképzelésüket, fantáziájukat, finommotoros képességüket. Az elkészült munkánkat felfűzzük, csoportszobánkat díszítjük vele.

32. ábra. Sünös ajtódísz készítése termésekből (saját fotó)

A tevékenység után rendet rakunk és elpakoljuk az eszközöket. A szülők, érkezésekor a gyerekek elköszönnek és hazamennek.

3.5 Péntek

A gyerekek fogadása közben érdeklődünk a szülőktől a gyermek egészségi állapota felől.

Megfigyelés. A gyerekek a találós kérdés után megfigyelhetik az élősarokban behozott csigát, a csiga testfelépítését, házát, táplálkozási szokásait, hol fordul elő (13.táblázat)?

13. táblázat. Találós kérdés a csigáról (saját szerkesztés Internet 14 alapján)

Él egy állat erdön, réten,
 Bezárja a házát télen
 Kimegy, hogyha itt a tavasz,
 Mégis, félig otthon marad. (csiga)

A gyerekek szabadon játszanak, legóznak, míg megérkeznek a többiek (33. ábra).

33. ábra. Legózás a reggeli órákban (saját fotó)

Didaktikai játék

Memória játék (színes tábla gyakoroltatása)

Feladat: Fejleszteni a megfelelő lépés-sorrend előrelátását a koncentráló képességet, kitartást. Figyelem, megfigyelő képesség, szem-kéz koordináció, téri tájékozódás, ritmusérzék fejlesztése.

Játékleírása: gyermek feladata, hogy a kiválasztott kártya alapján színes kis négyzetekkel ki kell tölteni az üres 4×4 -s alaplapot. Ha sikerült kirakni a sorrendet, új kártyát választhatnak a játékosok. A gyerekeknek tudni kell megnevezni és megmutatni az alaplapon a sorokat, oszlopokat. Sorszámok gyakorlása az oszlopok és sorok megadott négyzeteinek megkeresésével (szín, irányultság; téri elhelyezkedés) (34. ábra).

34. ábra. Memóriajáték színes táblákkal (saját fotó)

Testnevelés foglalkozás

Téma: Labdagurítás egy kézzel helyben és haladással. Labdavezetés.

Nevelési cél: Az egészséges életmód alakítása. Testi képességek fejlesztése nagymozgásokkal.

Labdagurítás, dobás, vezetés; testük és a tér viszonyának mozgással való megtapasztalása. Együttműködő képesség erősítése. A mozgás megszerettetése, mozgásigény felkeltése. Egyensúlyérzék fejlesztése.

Eszköz: Karikák, labda- a gyerekek létszámának megfelelően, akadályok.

Bevezető rész: Sorakozás, helyben járás, menetelés tempó változtatásával, futás lábujjhegyen, menés nyugodt tempóban. Oszlopalakítás.

Bemelegítő gyakorlatok:

Utánzó járás az akadályok körül: medve róka, béka.

Az udvar megadott akadályinak kikerülése.

- Nyak izmainak nyújtása- egyensúlyérzék fejlesztés;
- Hát és karizom nyújtó gyakorlat- tartásjavítás- egyensúlyérzék fejlesztés;
- Lábizom nyújtó gyakorlat - lábizom erősítés;
- Lábizom erősítés.

Előkészítő rész: Bemelegítő játék „Mókus fogó”.

A körben a fogó „nagy mókus”. A gyerekek a „kismókusok”, átfutnak a körön, hogy elcsenják a nagy mókus begyűjtött fenyőtobozát. A fogó igyekszik valakit elkapni. Ha sikerül, szerepet cserélnek.

Fő rész:

- Labdagurítás két- és egy kézzel helyben és haladással;
- Labdadobások gyakorlása, tanulása: kétkezes alsó-, felsődobás;
- Labdadobás párban;
- Labda elkapása két kézzel;
- Labdavezetés: két kézzel, helyben és haladással;

Befejező rész. Körben járás nyugodt tempóban, légző gyakorlatok végzése.

Sportverseny megrendezése. Melyik csapathoz kerül vissza hamarabb a labda, kik az ügyesebbek a futásban, a labdaadogatásban (ügyesség, bátorság fejlesztése). Értékelés, eszközök elpakolása.

Kis pihenőt tartva sétára hívom a gyerekeket a veteményeskert közelébe, ahol a terméseiket beérlelt növények mellett megfigyelhetjük az ott élő rovarokat, élőlényeket.

Külső világ tevékeny megismerése

Téma: Élőlények a természetben.

Cél: Bővíteni a gyerekek ismeretét az őszi természetről, növényekről (kukorica, bab, napraforgó) azok terméséről, az ilyenkor végbemenő természetben történő változásokról; élőlényekről (katicabogár, méhecske, lepke, pók, béka, csiga) a rájuk jellemző sajátosságuk alapján felismerni őket. Felhívni érdeklődésüket, kíváncsiságukat a rovarok iránt, gazdagítani ismereteinket ezek életéről, védelméről. A gyerekek természetes anyagok, termékek ismertetése során fejleszteni szépérzéküket, a finommotorikus képességeiket, logikus sorrend követését, fantáziáját, tökéletes munkára való törekvését, alkotás élményét. A környezetüket alkotó természet megcsodálása, szókincsük bővítése, figyelem és emlékezőkészség fejlesztése.

Feladat: Szerezzenek tapasztalatot az őszi növényekről azok terméséről, formájáról, méretéről, felhasználásáról, tudni felismerni színük, formájuk, tapintásuk alapján. Halljanak arról, hogy hol teremnek, hasznosításukról. Ismerjék meg az élőlényeket, rovarokat, a rájuk jellemző sajátosságuk alapján felismerni őket. A közösen szervezett élmény pozitív megélése, közösségi nevelés. A természet, a környezet védelmére nevelés.

Fejleszteni beszédképességüket, bővíteni szókincsüket.

Módszer: Csoportos helyszíni megfigyelés, beszélgetés, szemléltetés, játékos cselekedtetés, feladatadás, utasítás, magyarázat, ellenőrzés, értékelés.

Foglalkozás várható menete:

Bevezető rész: A gyerekekkel a veteményeskert közelében sétálunk. Felhívom figyelmüket az ott termesztett növényekre (kukorica, bab, napraforgó), a betakarítási munkákra, az őszi termések, zöldségek begyűjtésére. Megfigyeljük a növény részeit (szára, termése, gyökere). Beszélgetünk a terméseikről, azok betakarításáról, hasznosításáról, hogy melyek a takarmánynövények. Közben felfigyeltünk a növény szárán mászkáló élőlényekre: hangyákra, bogarakra, pókokra, csigákra, a földön ugráló békákra - mit csinálnak, mit esznek, hol élnek? Elénekeljük a „Lepke, lepke, szállj a tenyeremre” című. énekes mondókát. Megbeszélni, hogy hogyan készülnek fel a hosszan tartó fagyos, hideg télre. A rovarok nagy része a fák kérge alatt, kövek, föld alatt rejtőzködve telelnek át. Ezzel kapcsolatosan megismertetem a gyerekeket Fésűs Éva „Őszi dúdolós vers” -ét (14. táblázat):

14. táblázat. Fésűs Éva „Őszi dúdolós vers”

(saját szerkesztés Internet 15 alapján)

Mit siratsz, te kismadár?

Elrepült a drága nyár.

Búzaszem nem terem

Köd szital a földeken.

Tarka lepke merre jársz?

Véget ért a lenge tánc

Itt az ősz, csendes ősz,

Lopva lép a fürge őz.

Béka mondja: kutykurutty!

Kis porontyom, menj, aludj.

Jó gyerek nem brekeg,

Téli álom lepte meg.

Fő rész: A vers ismertetését követően a csoportszobánkban folytatjuk a foglalkozást, ahol a képeskönyvek segítségével felelevenítjük az előbb látottakat. Képeket nézegetünk a bogarokról, élőlényekről, megtanuljuk felismerni, megnevezni azokat. Közben találós kérdések segítségével ellenőrzöm a tudásukat (15. táblázat):

15. táblázat. Találós kérdések bogarokról és élőlényekről

(saját szerkesztés Internet 16 alapján)

Lassan vánszorogva mászom,
a házamat sose látom. (csiga)

Szépnek tart felnőtt és gyerek,
Pedig csúf hernyóból kelek. (lepke)

Éjjel, nappal hálót szövök,
És azon át föl-le jövök. (pók)

Vízben élek, brekegek,
ismertek-e, gyerekek?
Szúnyoglábon élek, a gólyától félek. (béka)

Icipici lánynak pettyes a ruhája,
Kezedre ül, elszáll,
S csak bámulsz utána. (katicabogár)

Dicsérem a gyerekeket a jó megfejtésekért. Ezt követően egy játékot ajánlok figyelmükbe.

Didaktikai játék: „Mi változott?”

Cél: memória, megfigyelő, emlékező képesség fejlesztése.

Feladat: a gyerekek elé különböző élőlényeket ábrázoló kártyákat (katicabogár, béka, pók, lepke, csiga) helyezünk el, amit jó meg kell, hogy figyeljen. Mikor becsukja a szemét, jól összekeverjük a kártyákat, majd megkérjük, hogy rakja az eredeti sorrendbe, ahogy volt a megfigyelés előtt. Tudni nevükön nevezni őket.

Játék után kézműveskedésre hívom a gyerekeket az asztalhoz, ahol a csiga házát fogjuk ki díszíteni természetes anyagokkal (borsó, bab, kukorica forgómag). A gyerekek elé tároló edényekben vannak elhelyezve a termések. Minden gyerek kap egy kartonból kivágott csigaformát, amire szépen sorban ráragassza a tetszésének megfelelő magvakat. Közben találós kérdést teszek fel a gyerekeknek a kukoricáról, napraforgóról (16. táblázat):

16. táblázat. Találós kérdések termésekről

(saját szerkesztés Internet 17 alapján)

Száz szeme van, mégse lát,

Letörik, ha érett már (kukorica)

Mezön álló apó néz a napba,

Zöld a pendelye, sárga a kalapja (napraforgó)

Ismertetem a gyerekekkel a munka menetét, megismételjük a ragasztó használatának szabályait. Megemlítem, hogy a termések használatakor több ragasztóra lesz szükségünk, mint máskor. Ezt követően hozzá látnak a munkához. A gyerekek önállóan munkálkodnak, szükség szerint segítséget nyújtok (35. ábra). Mikor elfáradnak, tornapercet tartunk, egy ismert csigás mondóka szövegére (17. táblázat).

35. ábra. Csigaház díszítése termésekkel (saját fotó)

17. táblázat. Mozgással kísért mondóka: „Amikor kint süt a nap”

(saját szerkesztés Internet 18 alapján)

„Amikor kinn süt a nap (a két kéz öt ujját nyitva)

A csiga a házában marad (az ököl összezárva, a hüvelykujj eldugva)

De, amikor eső hullik (két kéz a fej fölött, az ujjak mozgatása)

Csigabiga előbújik (a fej két oldalán a két mutatóujj)

Neki az a jó idő mikor esik az eső” (az ujjak mozgatása)

Összegző rész: Ezt követően közösen megnézzük az elkészült munkákat, megbeszéljük ki milyen termést használt fel a csigaház díszítéséhez, tapintás alapján tudni megállapítani, megnevezni. Közben felidézzük a sétán látottakat és tanultakat. Megdicsérem őket az ügyes munkáért.

Délutáni tevékenység

A délután folyamán készségfejlesztő játékot játszunk a gyerekekkel.

Didaktikai játék

Cél: Minta vonal nyomkövetése termékekkel. Fejleszteni a logikai gondolkodást, memóriát, motorikus készségeket, kézügyességet, térben való vizuális látásukat. Figyelem, szem-kéz koordináció, finommotorikus képességek fejlesztése.

Feladat: A gyerekek megkapják a lapra előrajzolt mintát. Termékekkel (málé, paszuly) nyomon követni a minta vonalát. Ezt tehetik kézzel vagy csipesszel. Kirakhatnak fantáziájukra bízva periódus sorrendet is (36. ábra).

36. ábra. Mintavonal nyomkövetése termékekkel (saját fotó)

A játék befejeztével elpakolják a használt kelléketek, és várakozunk a szülők érkezésére.

A tervezéskor a hét témáihoz kapcsoltam a tervezett beszélgetéseket, játéktémákat, valamint az irodalmi, matematikai, természetismereti, vizuális, ének-zene és testnevelés anyagait. Ezek közül kiemelt szerepet kapott a vizuális nevelés fejlesztése, ahol több természetes anyaggal, saját készítésű fejlesztő játékkal találkoztak a gyerekek. Célom volt ez által megismertetni a gyerekeket olyan mozaik technikákkal, játék elemekkel, amik nagy valószínűséggel közrejátszanak a gyerekek sokoldalú fejlesztésében, s az iskolára való felkészülésben.

A betervezett tematikus hét megvalósítását követően bizonyossá vált számomra, hogy az ilyen és ehhez hasonló tevékenységek tervezése által, az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevételével, megtörténik a gyerekek komplex képességfejlesztése. Az óvodás korú gyermekek finommotorikus kézmozdulatait fokozatosan fejlesztve iskolás korra lehetővé teszi az apró kellékekből összeállított mozaikképek kirakását. A gyerekek számára a mozaik használata egy kiváló motiváló, fejlesztő eszköz, ami a kézben olyan izmokat mozgat meg, ami szükséges az iskolához, ami egyidejűleg több érzékszervet von

be az ismeretszerzésbe.

Mindez szorosan összefügg a memóriafejlesztéssel, a megfigyelőképességgel, az arányérzék fejlesztésével, a kreativitással. Meg tanulja követni az ismétlődő elemeket, figyel a szín, mértet kombinációjára, el tud igazodni a térben, tudja a fogalmakat: lent-fent, közép, jobb sarok, bal sarok - mindez éretté teszi az iskolára. El kell ismernünk, hogy az ilyen alkotó tevékenységek nagy hatással vannak a későbbi iskolai tanulási eredményekre. A változatos mozaikos technikai lehetőségek biztosítása a gyerekeket sikerélményhez juttatja, ami által könnyen kifejezhetik önmagukat, ami arra ösztönzi őket, hogy újbab tevékenységbe kezdjenek.

Észrevételem szerint a gyerekek örömmel vettek részt a tematikus hét megvalósításában, a közös tevékenységben. Érdeklődésüket sikerült felkelteni és mindvégig fenntartani. Sok új élménnyel gazdagodva emlékeztek vissza a héten történt eseményekre.

Összefoglalás

Az óvodáskorú gyermekek életében a művészeti nevelés nemcsak hasznos, hanem elengedhetetlen is. A művészeti nevelés arra tanítja a gyerekeket, hogy figyeljenek fel és fedezzék fel az környezetükben előforduló szépet, felhívva figyelmüket a világ rejtett csodáira.

A szakdolgozatomat a mintázás és kézimunka tevékenység különböző formáira alapoztam, s kutatómunkám során alapvető feladatnak tartottam, hogy bemutassam az óvodáskorú gyerekek művészeti és esztétikai nevelésének fontosságát, illetve szerepét a személyiségük fejlesztésében. Egyik fő célom volt, hogy a gyerekek az alkotás révén élményszerű tapasztalatokat és ismereteket szerezzenek a művészetről, ami nagyban elősegíti a különböző készségek fejlődését, a harmonikus személyiség fejlesztését és az alkotási vágyuk ösztönzését. A tematikus hét levezetésével sikerült élményszerű tapasztalatokhoz juttatni a gyerekeket és a sokszínű mozaikos tevékenységek által, fejleszteni készségeiket, felkelteni érdeklődésüket az ilyenféle tevékenységek iránt.

A játékokhoz hasonlóan az ábrázolásnál is fontos az élmény alapú tapasztalatszerzés. A vizuális tevékenységek, például a mozaik játékok, pedig kiváló fejlődéslehetőségeket kínálnak az élményszerzésre, mivel szorosan kapcsolódnak a körülöttük lévő világ megértéséhez és szépségük fejlesztéséhez, amiről a munka során több alkalommal is megbizonyosodhatunk. Ezen élmények a gyermekek játékos tevékenységeire építve fejti ki fejlesztő hatásukat.

A mozaikkal való foglalkozás során a gyerekek a két kéz összerendezettségén kívül a finomvezérlésű mozgásokat is jól fejlesztik. Különböző technikai folyamatok, például: kavicsok, héjak, magvak, papírtépés, darabolás, tojáshéjak, különféle tészták, gombok, műanyagkupakok, agyag és gyurma felhasználása jó lehetőséget ad a kézzel végzett tevékenységekre. Ez a későbbiekben fontos szerepet játszik majd a gyermekek iskolai felkészítésében, az olvasás és az írás megtanulásában.

Munkámmal próbáltam átfogó képet nyújtani a mozaik játék felhasználási lehetőségeiről. Elképzeléseim szerint a különböző mozaik technikával készült minták és foglalkozás tervek felkeltik az érdeklődést a technika elsajátítására, alkalmazására, s egyben segítséget nyújtanak a továbbiakban, az óvodában való felhasználáshoz.

Резюме

Художнє виховання не тільки корисна, але й важлива у житті дітей дошкільного віку. Воно вчить дитину помічати, розкривати красу навколо себе, відкривати очі на приховані чудеса світу.

Під час виконання своєї роботи, велику увагу приділяла розвитку дітей дошкільного віку засобами мистецтва. В ході своєї дослідницької роботи основним завданням вважала показати значення та роль художньо-естетичного виховання дітей дошкільного віку у розвитку особистості, та його вплив на формування фізичної і розумової активності дітей. Моя мета полягала в тому, щоб діти набули досвіду та знання про мистецтво через зображувальну діяльність, яка значною мірою сприяє розвитку різних вмінь і навичок, гармонійної особистості та їхньої творчої активності під час ознайомлення з різними методами і технічними прийомами мозаїки. Проводячи тематичний тиждень, мені вдалося надати дітям цього досвіду, та розвивати їхні вміння і навички, завдяки різноманітній діяльності засобами мозаїки.

Ігри в мозаїку, дають можливість для всебічного розвитку дошкільнят, оскільки вони тісно пов'язані з навколишнім світом, розвитком їх почуття прекрасного. Оволодіння техніками мозаїки, сам процес художнього зображення є школою підготовки руки дитини до письма. У процесі розвитку таких видів художньої діяльності дітей йде розвиток моторики, ручної вмілості, мікро- і макроруки, зорово-рухової координації.

Мозаїку діти створюють з камінчиків, гудзиків, з ячної шкарлупи, паперу. За допомогою намистин, бісеру, піску і навіть крупи. Це дуже поширений вид творчості з дітьми дошкільного віку в поєднанні з солоним тістом, пластиліном або глиною. Таким чином вони отримують нові знання і мають можливість ознайомитись із багатьма матеріалами, інструментами та властивостями рукоділля.

Я переконана в тому, що подані в роботі зразки будуть дітям вподобі і оволодіючи технічними прийомами мозаїки, із задоволенням будуть брати участь у таких спільних творчих діяльностях і спонукати їх до творчих проявів на заняттях в дитячому садку.

Hivatkozott irodalom

- Bakkay T. (1976): Az Óvodai Ábrázolás és Kézimunka Módszertana. Kézirat. Tankönyvkiadó, Budapest.
- Kondacs M., Podmaniczky M. (1994): Vizuális nevelés az óvodában. Szarvas.
- Nagy J., Németh M., Novákné Cs. I. (1999): Rajz, Mintázás, Kézimunka. Módszertani kézikönyv.
- Tordáné H. I. (2010): Nevelési Alapismeretek a Népi játék és kismesterségek oktatója tanfolyam hallgatói számára.
- Zsáky I., Beerné S. M., Szappanos I. (1986): Dolgozatok az óvodai ábrázolás köréből. Óvónők Modern Kiskönyvtára.
- Maksay L., (1985): Műalkotások elemzése. Tankönyvkiadó, Budapest.
- Ágoston Gy., Jausz B. (1964): A nevelés elmélete. Tankönyvkiadó, Budapest.
- Tadeusz N. (1961): fejlődéslélektan. Tankönyvkiadó, Budapest.
- Balogh J., Vargha B., Nemeskürty I., Szabó H. (1976): Művészetre nevelés a családban. Kossuth Könyvkiadó.
- Pataky G., (2010): A tárgykészítés-tárgytervezés a 6-12 éves gyerekek vizuális nevelésében, egy diagnosztikus mérés tükrében. Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar, Budapest.
- Dercsényi D. (1943): A mozaik. Officina Könyvkiadó, Budapest.
- Granasztói Sz. (1970): Színes kövek művészete. Műhelytitkok. Corvina Kiadó, Budapest.
- Castiglione L. (1980): Hellénisztikus művészet. Corvina Kiadó, Budapest.
- Bauer G., Szarka Á., Zsáky I. (1978): Az óvodai foglalkozások módszertana. Tankönyvkiadó, Budapest.
- Balázs M. E. (2003): Mozaikművészet. Budapest.
- Somodi I. (2012). A mindennapos művészeti nevelés megvalósulásának lehetőségei. L'Harmattan Kiadó, Budapest.
- Berényiné B. A. (2017): Művészeti nevelési koncepciók kidolgozása az óvodában. Miskolc. (<http://midra.uni-miskolc.hu/document/26209/21626.pdf>)
- Szász J., Péter L. (2008): Játékpedagógia. Tanulmányi útmutató. Iskola- és Óvodapedagógusi Szak.

Internetes hivatkozások

- Internet 1: <http://www.gyerekdal.hu/> (letöltve: 2020. nov.)
- Internet 2: <https://mesemondo.blog/2020/04/21/evszakok/> (letöltve: 2020. nov.)
- Internet 3: <http://www.csaladivilag.hu/tavaszi-talalos-kerdesek/> (letöltve: 2020. nov.)
- Internet 4: <https://www.jatekliget.hu/oszi-talalos-kerdesek-127> (letöltve: 2020. dec.)
- Internet 5: <https://www.kismamablog.hu/mozgasfejlodes/mozgasfejlesztes-mondokakkal> (letöltve: 2020. dec.)
- Internet 6: https://ovoneni.blog.hu/2017/09/10/allatos_mondokak_dalok_jatekok (letöltve: 2020. dec.)
- Internet 7: <http://cinege.blogger.hu/2017/08/20/mondokak-versek-a-napi-ritmushoz> (letöltve: 2020. jan.)
- Internet 8: http://magyar.szinszotar.hu/zold_04.htm (letöltve: 2020. jan.)
- Internet 9: <https://egyszervolt.hu/vers/sunmese.html> (letöltve: 2020. jan.)
- Internet 10: <https://oviadmin.hu/index.php?menu=cikk&id=212> (letöltve: 2020. jan.)
- Internet 11: <http://csodavilagnapkozi.blogspot.com/2019/10/sundiszno.html> (letöltve: 2020. feb.)
- Internet 12: <https://lurkovilag.hu/talalos-kerdesek-allatokrol/> (letöltve: 2020. feb.)
- Internet 13: <https://ovoda-bolcsode-zuglo.hu/mondokak/> (letöltve: 2020. már.)
- Internet 14: https://digitalstation.blog.hu/2012/09/26/gyermek_talalos_kerdesek_128 (letöltve: 2020. már.)
- Internet 15: <https://www.operencia.com/fesues-eva-szi-dudolo/> (letöltve: 2020. már.)
- Internet 16: <https://felelosszulokiskolaja.hu/babahaz/korai-fejlesztes/25-aranyos-talalos-kerdes-gyerekeknek-ami-fejleszti-a-logikai-gondolkodast-es-a-szokincset> (letöltve: 2020. már.)
- Internet 17: https://www.filakovo.sk/documents/projekty/erasmus_daxner/modszertani_kez_ikonyv_ovodapedagogusoknak_osz-tel.pdf (letöltve: 2020. ápr.)
- Internet 18: http://picibaba.hu/kisgyerekkel/mondokak_versek/kez-es-ujj-jatekok-2 (letöltve: 2020. ápr.)
- Internet 19: <http://madartelevizio.hu/zelk-zoltan-oszi-mese/> (letöltve: 2020. ápr.)
- Internet 20: http://varazsbetu.hu/mesetar/sun_balazs/ (letöltve: 2020. ápr.)

Ábrák jegyzéke

1. ábra.	Agyagba nyomott kavicslemek	20
2. ábra.	Kagylórakás homokgyurmába.....	20
3. ábra.	Mozaikkép papírtépéssel-vágással	21
4. ábra.	Kép készítése papírgyűréssel.....	22
5. ábra.	Mozaikkép készítése termésekből 1	23
6. ábra.	Mozaikkép készítése termésekből 2	23
7. ábra.	Mozaikkép készítése termésekből 3	24
8. ábra.	Parafadugóból készült szőlőfürt	24
9. ábra.	Tésztából készült képek mintái	25
10. ábra.	Só- és homok- gyurmából készített tárgyak	26
11. ábra.	Gyurma készítmények tésztával, természéssel és gyöngyökkel díszítve.....	27
12. ábra.	Gyöngyökkel díszített tárgyak	27
13. ábra.	Díszítő elemek felhasználási lehetőségei.....	28
14. ábra.	Tojánhéjmozaik technika alkalmazása.....	29
15. ábra.	Festéssel kiegészített képek tojánhéjből.....	29
16. ábra.	Műanyag felhasználási lehetőségei.....	30
17. ábra.	Képalakítás vegyes anyagokból.....	31
18. ábra.	Őszi fa készítése	37
19. ábra.	Kirándulás a természetben: Termések gyűjtése.....	38
20. ábra.	Gesztenyés kirakó	39
21. ábra.	Kézügyesség fejlesztése a reggeli órákban.....	40
22. ábra.	Udvar mozaik készítése: „Sün Balázs” című mese alapján.....	43
23. ábra.	Barkácsolás természetes anyagból.....	44
24. ábra.	Baglyos játék	47
25. ábra.	Gombos játék	48
26. ábra.	Süni készítése só-liszt gyurmából.....	50
27. ábra.	Didaktikai játék: Készíts ugyanilyet.....	51
28. ábra.	Mozaik játékok a reggeli órákban.....	52
29. ábra.	Gomba készítése termésből	55
30. ábra.	Őszi virág és fa kirakása természetes anyagokból.....	56
31. ábra.	Termések felhasználása udvar mozaik készítése során	57
32. ábra.	Sünös ajtódísz készítése termésekből	58
33. ábra.	Legózás a reggeli órákban	58
34. ábra.	Memóriajáték színes táblákkal	59
35. ábra.	Csiga ház díszítése termésekkel.....	63
36. ábra.	Mintavonal nyomkövetése termésekkel	64

Táblázatok jegyzéke

1. táblázat.	A fejlesztési területek heti felosztása (saját szerkesztés).....	33
2. táblázat.	Reggeli torna.....	34
3. táblázat.	Találós kérdések az évszakokról	36
4. táblázat.	Tornaperc: „Fújja a szél a fákat”	37
5. táblázat.	Mondóka a mókusról	39
6. táblázat.	Mondóka: „Egyszer régen...”	41
7. táblázat.	Találós kérdések a termésekről.....	43
8. táblázat.	Csukás István „Sünmese” című verse.....	46
9. táblázat.	„Bagoly mondóka”	47
10. táblázat.	„Sünlakás”	49
11. táblázat.	Erdei állatokról szóló találós kérdések.....	54
12. táblázat.	Mondóka: „Gomba gomba gomba...”	55
13. táblázat.	Találós kérdés a csigáról	58
14. táblázat.	Fésűs Éva „Őszi dúdolós vers”	61
15. táblázat.	Találós kérdések bogarokról és élőlényekről	62
16. táblázat.	Találós kérdések termésekről	63
17. táblázat.	Mozgással kísért mondóka: „Amikor kint süt a nap”	63

Mellékletek

Foglalkozás terv

Kézimunka és művészeti alkotómunkából

Készítette: Palkó Magdolna

A fejlesztés ideje: Tavasz, húsvéti előkészületek

Korcsoport: nagycsoport

A tevékenység témája/tartalma: húsvéti mozaik tojás készítése. Tojáshéjmozaik technika elsajátítása, használata.

A tevékenység célja: A húsvéti ünnepek megismerése, az ünnephez kapcsolódó hagyományok, szokások megőrzése. Húsvéti események felidézése. Ismerkedés a mozaik technikával, annak alkalmazása.

A tevékenység feladatai: Hagyományainkkal kapcsolatos szokásvilág megismerése, nemi identitásnak megfelelő fiú és lány szerepek megismerése és alkalmazása. Szociális készségek fejlesztése a közös munka során. Esztétikai érzék alakítása, együttműködési képesség fejlesztése. A tevékenység során a pozitív érzelmi viszony alakítása.

Didaktikai feladatok: a tojás formai, színbeli jellegzetességeinek megfigyelése, forma, színérzék, egyéni megoldások kibontakoztatása. Térészlelés fejlesztése tapintáson keresztül, felületen való tájékozódás (szélén, közepén).

Vizuális (kézműves) foglalkozás: tojás festése, díszítése mozaik technika segítségével. Szem-kéz koordinációjának és a munkatervezés képességének fejlesztése munkavégzés közben. Pozitív élmények kialakítása.

Képesség-és készségfejlesztés: az összefüggő beszédre való készítés az élmények megosztásával, kifejezőkészség formálása, szókincs bővítése. A kéz finommozgásának erősítése, ügyesítése, a kisebb elemek összeillesztésével. Fantázia, figyelem, kitartás fejlesztése.

Ajánlott megelőző tevékenység: Ábrázolás, festés, képek a hímes tojáról, sémarajzok. Húsvéti versek tanulása.

A fejlesztés feladatait segítő:

Módszerek: Elbeszélés, beszélgetés, verselés, magyarázat, bemutatás, gyakorlás, értékelés.

Eszközök: húsvéti szimbólumokat ábrázoló képek, főtt tojás, tojástartó, fakanál, színezék, edények a színezéknek, kanál, ecet, ragasztó, ecset.

Formai keret: kötött foglalkozás.

Tevékenységforma: csoportos.

Foglalkozás menete:

Bevezetés. Érdeklődés felkeltése: A gyerekeknek képeket mutatok a húsvétról, húsvéti szimbólumokról. Felidézzük a tavasz jeles napjai, ünnepeit. Megbeszéljük, milyen ünnepre készülünk, mi is a húsvét lényege, mit ünneplünk ezen a napon igazán, mit tudnak a húsvéti eseményekről. Elbeszélgetünk a hagyományokról, szokásokról, felidézzük, ki hogyan ünnepli a húsvétot a családjával.

A húsvét, az év egyik legnagyobb ünnepéhez tartozik. Húsvét előtti vasárnap a virágvasárnap. Jézus jeruzsálemi bevonulására emlékeztet. Virágvasárnap a szent misén a pap barkát szentel, melyet aztán szétoszt a hívek között. Nálunk a pászka az ünnep legfontosabb kelléke. A kalács sütésével egy időben készül az egyéb szentelni való étel előkészítése, főzése:sonka, kolbász, vaj, só. A pászkakosár kelléke még egy üveg bor, és természetesen a hímes tojás is. A pászkaszentelés mindig húsvétvasárnap történik a templom kertjében. Szentelés utána család együtt reggelizik, és elfogyasszák a kosárban megszentelt ételeket. megemlékeztünk arról, ahogy a bárány szimbóluma, hogy kapcsolódik húsvéhoz.

A népi hagyomány szerint a leányok húsvétot megelőzően hímes tojásokat készítenek. A hagyományokhoz kötődve a tojást színes festő lével festették meg, köztük pirossal is, ami Jézuspiros szent vérének jelképezi, amelyet értünk adott a kereszthalálakor.

Húsvét második napján locsolkodnak a fiúk. A legények ellátogattak a lányos házakhoz, és locsoló verset mondtak, és meg is locsolták a nekik tetsző lányokat illatos kölnivel, hogy el ne hervadjanak. A lányok a locsolásért cserébe hímes tojást adtak a fiuknak.

- Mi is tanultunk már locsoló versikéket, ki emlékszik rá, mondjuk csak el ügyesen, hogy iskezdődik?

Fiúk:

Szép kislány én, megöntözlek, Ma van húsvét napja.

Tündököljön a két orcád, Mint a piros alma.

Lányok:

Köszönöm, hogy köszöntöttél, Rózsavízzel megöntöztél.

Én is köszöntelek Téged, Tojás lesz a fizetséged. Aki adta, ne feledd, és a tojást el ne ejtsd

- Ügyesek voltatok. Most pedig gyertek csak közelebb az asztalokhoz és

nézzétek, mennyiminden van ide készítve a mai foglalkozáshoz.

- Arra gondoltam, hogy biztos örülnétek neki, ha mi is kipróbálnánk a tojásdíszítést. Egyegészen új módszerrel foglak ma benneteket megismertetni, a mozaik technikával.

Igyekszek felkelteni a gyerekek érdeklődését az új technika iránt pár elkészített minta tojássegítségével. Felhívom figyelmüket a színek használatára, kombinációjára, variálhatóságára.

Munka megindítása. Megismertetem a gyerekeket a munka menetével:

Felmelegítünk egy kevés vizet, majd beletesszük a kiválasztott színezéket és egy kevés ecetet. Aztán behelyezzük a frissen főtt tojásokat, és kis időt várunk. Mi három féle színt használunk a munkánkhoz. Minden színből legalább kettőt készítünk. Közben a kanál segítségével meg-megforgatjuk a tojásokat a festékes lében, hogy egyenletesen fogja be a színező lé. Minél többet áll a tojás a festékes vízben annál erősebb lesz a színe. Amikor megfelelőnek gondoljuk, kivesszük a vízből, majd papírtörlőre helyezzük, hogy megszáradjon.

Játék. Míg száradnak a tojások, elmesélem a gyerekeknek, hogy régen a legények, locsolkodásután, sokféle játékot játszottak a húsvéti tojásokkal. Az egyik a tojásgurítás volt. Egy füves területen játszották úgy, hogy egy hosszú fakanállal gurították el a tojást a célba. Az nyer, aki hamarabb célba ért, és akinek a tojása épségben megmaradt.

- Ki szeretné kipróbálni a tojásgurítást?

A jelentkezőkkel próbáljuk célba gurítani a tojásokat a szőnyegen az előre kijelölt pályán, egy fakanál segítségével. Lehetőséget adunk mindenkinek kipróbálni magát, aztán megnézzük, hogy megszáradtak e már a festett tojások.

Minden színből egy-egy tojást megpucolunk, és apró darabokra törjük, és színük szerint szétválogatjuk. Ügyelnünk kell arra, hogy a belső hártya ne maradjon rajta.

A kiválasztott tojást megkenjük ragasztóval, aztán egymás mellé helyezzük az apró részeket, majd hagyjuk megszáradni. Ügyelünk, hogy a darabkák ne érjenek egymáshoz. Ettől szép mozaikos mintát kapunk. A kész munkákat tojástartóra helyezzük. Kész is a locsoló váró ajándék.

Tevékenykedés közben folyamatosan segítem a gyerekeket a munkavégzésben. Figyelemmel kísérem, hogy elegendő ragasztót vegyenek fel az ecset hegyére. Bátorítom őket, hogy szívesen osztozzanak az eszközök használatán, javítom a helyes testtartást. A munka elakadása esetén, ötletet adok a tovább haladáshoz.

A munkák értékelése. Egyéni értékelés a munka közben történik. Csoportos értékelés szempontjai: jellegzetes színek használata (mennyire változatos).

- Látom, lassan mindenki befejezi a díszítést. Gyertek, nézzük meg egymás munkáját, figyeljük meg hogy milyen sokféleképpen sikerültek a tojásaink. Vannak hasonlóak, de mégis mind különbözik egymástól. Nagyon ügyesek, figyelmesek voltatok, és remélem jól éreztétek magatokat a mai foglalkozáson. Sok új, érdekes, és hasznos dologgal lettetek okosabbak.

Befejezés. Egy rövid beszélgetés keretében átbeszéljük a húsvét legfontosabb eseményeit.

- Miért fontos, hogy a régi hagyományokat életben tartsuk.
- Hogyan kapcsolódik a tojásfestés húsvéhoz?
- Miért festünk piros tojásokat?
- Melyek a keresztény húsvéti ünnep szimbólumai? (húsvéti bárány, piros tojás stb.)

1. ábra. Mozaik tojás készítésének folyamata (saját fotó)

2. ábra. Az elkészült mozaik tojások (saját fotó)

1. táblázat. Projekt hét (saját szerkesztés)												
Projekt hét												
Tevékenységi terület												
A külső világ tevékeny megismerése		Matematikai tartalmú tapasztalatok	Verselés, mesélés	Ének, zene, játék, tánc	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Mozgás						
Téma: „Itt van az ősz, itt van újra”							<p>Az őszi szerzett ismeretek, bővítése rendszerezése. Az állatok életének változásai. A természetes anyagokkal, termékekkel való ismerkedés. A környezetünk alkotó természet megcsodálása.</p>	<p>Számok és formák, alakzatok, mérések, összehasonlítások. A sorrendiség és szétválogatás képességének fejlesztése. Meghatározott tulajdonságok szerint tárgyak összehasonlítása, szétválogatása, osztályozása.</p>	<p>Mese:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Csukás István: Sün Balázs • Zelk Zoltán: „Őszi mese” • Erdei cserebere <p>Vers:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Csukás István „Sünmese” • Fésűs Éva „Őszi dúdolás vers” • Találós kérdések a termékekről, állatokról 	<ul style="list-style-type: none"> • „Sárgul már a falevél” (halk, hangos éneklés gyakorlása); • „A salánki szőlőhegyen”- ritmuskészség fejlesztés; • „Négy vándor”- hallásfejlesztés; • Együtténeklés-mondókázás: „Madarak voltunk”, • „Erre csörög a dió”, • „Kiszáradt a diófa”, • „Dombon török a diót”; • Páros játék: „Hopp Juliska, hopp Mariska”; - tánclépések tanítása. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sün- sóliszt gyurma • Gomba készítése természésszórással (mozaiktechnika) • Sünös ajtó dísz készítése-közös munka (mozaiktechnika) • Csigaház díszítése természetes anyagokkal (borsó, bab, kukorica forgómag). 	<p>Testi képességek fejlesztése. Labdagurítás, dobás, vezetés. Labdagurítás egy kézzel helyben és haladással. Egyensúlyérzék fejlesztése.</p>
							<p>Cél – és feladatrendszer:</p> <p>A természet szeretetére és védelmére nevelés. Bátran mondják el megszerzett ismereteiket.</p> <p>A gyerekek sokoldalú fejlesztésének lehetőségei a különböző mozaik technikák alkalmazásával.</p> <p>Irodalmi élmény nyújtása. Zenei képességek fejlesztése.</p>					
<p>Kiemelt fejlesztési terület:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az őszi szerzett ismeretek rendezése - Verselés, mesélés, mondókázás közbeni ritmusérzék, szókincs fejlesztése - Azonosságok, különbségek, ok-okozati összefüggések felismerése; - Értelmi képességek, gondolkodás, fantázia fejlesztése az alkotó tevékenységek során; - Vizuális észlelés, esztétikai érzék fejlesztése, rész-képességek fejlődése a mozaik elemek alkalmazása során; - Környezettudatos magatartás kialakítása. 												
<p>Módszerek, eszközök:</p> <p>Beszélgetés, szemléltetés, magyarázat, ellenőrzés, értékelés, dicséret, buzdítás, jutalmazás.</p>												

Tanmenet (adott időszakra)

Hétfő:

1. **Zenei nevelés:** Éneklés, ritmusérzék fejlesztése. (A zenei nevelő tervei szerint)
2. **Természetismeret:** „Természet ősszel”

Kedd:

1. **Szépirodalmi foglalkozás:** Csukás István: „Sün Balázs” című meséje.
2. **Testnevelés foglalkozás:** Testi képességek fejlesztése. Labdagurítás, dobás, vezetés. Egyensúlyérzék fejlesztése.

Szerda:

1. **Matematikai foglalkozás:** Számok és formák, alakzatok, mérések, összehasonlítások
2. **Vizuális nevelés, kézimunka:** Sün, só-liszt gyurma

Csütörtök:

1. **Zenei nevelés:** Éneklés, ritmusérzék fejlesztése. (A zenei nevelő tervei szerint)
2. **Beszédképesség fejlesztés:** Állatok felkészülése a télre

Péntek:

1. **Testnevelés foglalkozás:** Labdagurítás egy kézzel helyben és haladással. Labdavezetés.
2. **Külső világ tevékeny megismerése:** Élőlények a természetben.

Zelk Zoltán: „Őszi mese” (Internet 19 alapján)

Egy magas fa legfelső ágán élt a kis falevél. Mostanában nagyon szomorú volt. Hiába jött játszani hozzá a szellő, csak nem vidult fel.

– Miért nem hintázol velem? – kérdezte a szellőcske. – Láttam, most mindig egy kismadárral beszélgetsz. Ugyan, mennyivel mulatságosabb ő nálamnál? No, de találok én is más pajtást!

A falevél erre sírva fakadt.

– Ne bánts, szellőcske, tudhatnád, mennyire szeretlek, és láthatod, milyen szomorú lett a sorsom. Azelőtt reggelenként arany napsugárban fürödtem, és fecskesereg köszöntött vidám jó reggelt. Most se napsugár, se fecskék. Hová lettek, miért hagytak el? Nézd az arcom, a nagy bánattól egészen megöregedtem, már ráncos is, az esőcseppek naphosszat elülhetnek benne! A szellő megsajnálta a falevelet. Megsimogatta, vigasztalta, de az zokogott, hogy leszakadt az ágról, és hullt a föld felé. Nem baj, ha meghalok – gondolta – úgysem ér már semmit az életem.

De a szellő nem hagyta kis barátját: szárnyára vette, s azt mondta:

– Oda viszlek, ahová akarod! Merre repüljünk?

De a falevél bizony nem tudta.

Éppen akkor egy kismadár szállt a fára. Csodálkozott, hogy nem találta ott a falevelet; máskor már messziről integetett neki, alig várta, milyen híreket hoz.

– Ott van a kismadár – ujjongott a falevél, – akivel beszélgetni láttál. Ő megígérte, hogy hírt hoz a fecskékről, talán már tudja is, merre kell utánuk menni!

Odarepültek hát hozzá. A kismadár elmondta, hogy egyik pajtása látta, mikor a fecskék összegyűltek s elhatározták, hogy itt hagyják ezt a vidéket, s elindulnak tengerentúlra. Azt beszéltek: ott mindig aranyos napsugár ragyog.

– Menjünk utánuk – könyörgött a falevél.

A szellő nem kérette magát. Szálltak hegyen-völgyön, erdőkön, mezőkön, míg csak a tengerhez nem értek. Azon is átszálltak, mikor egy fecske suhant el mellettük. Rögtön észrevette a kis falevelet, aki több társával együtt olyan kedves házigazdája volt. Örömeiben gyorsan összehívta a fecskéket; de mire odaértek, a falevél már nagyon fáradt volt. A fecskék szépen rátették a csillogó tenger hátára. Ott himbálódzott a ragyogó napsütésben. A fecskék énekeltek, a napsugár mosolygott, a szellő duruzsolt.

– Most már boldog vagyok – sóhajtott a kis falevél, aztán álomba ringatta a tenger.

Csukás István: „Sün Balázs” című verse (Internet 20 alapján)

Erdőszélen, erdőszéli
 tölgy tövében volt egy ház.
 Abban lakott hét süntestvér:
 Sün Aladár,
 Sün Piroska,
 Sün Adorján,
 Sün Dorottya,
 Sün Demeter,
 Sün Tihamér
 s a legkisebb:
 Sün Balázs.
 Hogyha jól bevacsoráztak
 Szűk lett nekik az a ház,
 S előfordult ilyenkor,
 Hogy kívül rekedt Sün Balázs.
 Furakodott, nyomakodott
 Morgott, perelt dühöngve
 Semmit se ért, mit tehetett,
 Lefeküdt a küszöbre
 Telt az idő, múlt az idő
 Éjre éj és napra nap
 Egyre többször fordult elő,
 hogy a házból a legkisebb kimaradt.
 „Ebből elég! Torkig vagyok!”
 kiáltott fel Sün Balázs
 „Sokan vagyunk,
 s kicsi nekünk ez a ház”.
 „Éppen ezért én elmegyek
 Szerbusz néktek hat testvér
 Sün Aladár,
 Sün Piroska,

Sün Adorján,
 Sün Dorottya,
 Demeter és Tihamér!”
 Miután így elbúcsúzott
 Fogta magát, elindult
 Lába nyomán
 Porzott a vén gyalogút.
 Így baktatott, így poroszkált
 Szomszéd tölgyig meg sem állt
 Ottan aztán sürgött, forgott,
 Árkot ásott, falat emelt,
 Tetőt ácsolt, ajtót szegelt,
 És mire a nap leszállt,
 Épített egy kalyibát.
 „Így ni! – mondta – most már végre
 kényelmesen alhatok!
 Nem tolnak ki
 a küszöbre a nagyok!”
 Falevélből ágyat vetett
 Kényelmeset,
 belé feküdt s hortyogott
 hogy csörögtek
 s remegtek az ablakok.
 Éjfél tájban vihar támadt
 Hajlítgatta a vén fákat
 Fújt a szél nagy zajjal ám
 S arra ébredt, hogy zörögnek
 A kalyiba ajtaján.
 „Ki az? – szólt ki fogvacogva -
 Ki kopogtat éjnek idején?”
 „Mi vagyunk az – szóltak kintről

Mi vagyunk a hat testvér

Sün Aladár,

Sün Piroska,

Sün Adorján,

Sün Dorottya,

Demeter és Tihamér!”

„Elvitte a szél a házunk,

engedjél be,

ázunk-fázunk idekinn,

csurom víz a kabát rajtunk

és az ing!”

„Jól van, jól van

- szólt Sün Balázs –

Jövök már”

S fordult a kulcs, nyílt a zár.

Betódultak mind a hatan

Tele lett a kalyiba

Kérdezte is Sün Tihamér:

„Mondd csak testvér,

nincs csak ez az egy szoba?”

Lefeküdtek, elaludtak

S arra ébredt Sün Balázs:

Újra kicsi lett a ház!

Mert az éjjel ide-oda lökődve

Kiszorult a küszöbre.

„Ejnye! – mondta fej vakarva –

Mit tehetnék? Megnövök!

S akkor talán nem lesz ágyam,

Nem lesz párnám a küszöb!

1. táblázat. Szülői beleegyezés

Bida O.A.

tanszékvezető részére

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Pedagógia és Pszichológia Tanszék

Igazolás

Én, Gál Zsuzsanna, mint a Salánki Óvoda és Bölcsőde megbízott igazgatója, igazolom, hogy Palkó Magdolna, „*Mozaik technika alkalmazása óvodában*” c. szakdolgozatának elkészítéséhez óvodánkban empirikus kutatást végzett. Munkájának deklarálásához számos fotót készített. Palkó Magdolna a kutatásban résztvevő gyermekek személyiségjogainak védelmére vonatkozó ukrajnai törvények értelmében a szülők beleegyezését kérte ahhoz, hogy a fotókat, melyeken gyermekek szerepelnek, szakdolgozatában felhasználhassa. Mint a Salánki Óvoda és Bölcsőde megbízott igazgatója, igazolom, hogy a vizsgálatban érintett óvodások szülei mindannyian (18 fő) írásos beleegyezésüket adták ahhoz, hogy gyermekeik a dolgozatban elhelyezett fotókon (felismerhetően) szerepeljenek, és ezeket a beleegyező nyilatkozatokat kérés alapján fel tudom mutatni.

Dátum: 2020. november 05.

..... Gál Zsuzsanna
Aláírás

Завідувачу кафедри

Біда Анна Анатоліївна

здобувача вищої освіти

Лосков Маргарита Тодівна
012 Дошкільна освіта
Структурка IV - курсу

(ПІБ студента, спеціальність, курс)

ЗАЯВА

З правилами чинного Положення «Про академічну доброчесність в Закарпатському угорському інституті імені Ф. Ракоці II» від «30» серпня 2019 року, згідно з яким виявлення плагіату є підставою для відмови в допуску роботи до захисту і застосування заходів дисциплінарної та академічної відповідальності, ознайомлений(а).

Про використання Системи виявлення текстових збігів/ідентичності/ схожості в роботах здобувачів вищої освіти повідомлений(а) та надаю свою згоду на обробку та збереження моєї роботи в Базі даних Інституту. Також надаю ЗУІ право на передачу моєї роботи для обробки та збереження в Системі виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та використання роботи для виявлення плагіату в інших роботах, які завантажувалися/завантажуються для перевірки Системою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості та користувачами, які мають доступ до цієї Системи, виключно в обмежених цілях для виявлення плагіату в текстах робіт.

Робота для перевірки Інституту надається в друкованому та електронному варіанті. Електронна версія моєї роботи збігається (ідентична) з друкованою.

27.05.2021

Дата

Підпис

Bida Olena

tanszékvezetőnek

Palkó Magdolna

012 Óvodapedagógia

IV - évfolyamos hallgató

(hallgató teljes neve, szak, évfolyam)

NYILATKOZAT

A II. Rákoczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola 2019. augusztus 30-án kelt tudományetikai szabályzatának pontjaival, amelyek szerint plágium felfedezése esetén a diplomamunka nincs védéshez engedve, megismerkedtem.

Tájékoztatást kaptam a plágiumszűrő rendszer használatáról, hozzájárulok a munkám ellenőrzéséhez és tárolásához az intézményi adatbázisban. Felhatalmazom az intézményt, hogy a munkámat ellenőrzés után felhasználhassák a plágiumszűrő program működésénél a további munkák ellenőrzésének folyamatában.

A munkát ellenőrzés céljából elektronikusan és nyomtatott formában is benyújtottam az intézménynek. Munkám elektronikus változata azonos a nyomtatott példánnyal.

2021. 05. 27

Dátum

Aláírás

Ім'я користувача:
Моца Андрій Андрійович

ID перевірки:
1007918943

Дата перевірки:
18.05.2021 23:05:05 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet

Дата звіту:
19.05.2021 00:17:30 EEST

ID користувача:
100006701

Назва документа: Palkó_Magdolna

Кількість сторінок: 64 Кількість слів: 13678 Кількість символів: 106455 Розмір файлу: 3.84 MB ID файлу: 1008010803

4.37% Схожість

Найбільша схожість: 0.99% з Інтернет-джерелом (https://kupdf.net/download/elmult-a-nyar-itt-az-sz_59b2a6aedc0d6098..)

4.37% Джерела з Інтернету

54

Сторінка 66

Пошук збігів з Бібліотекою не проводився

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел